

PIRKANMAAN KOULUTUSKONSERNI-KUNTAYHTYMÄ



**OPETUSSUUNNITELMAN  
TUTKINTOKOHTAINEN OSA**  
KIINTEISTÖPALVELUJEN PERUSTUTKINTO

Vahvistettu 22.12.2011

Rehtorin päätös § 330/2011

## SISÄLLYSLUETTELO

1 Johdanto kiinteistöpalvelujen perustutkinnon tutkintoalaan.....	4
2 Tutkintoalan koulutuksen toteutustavat ja järjestelyt.....	7
3 Tutkinnon rakenne ja opintojen eteneminen.....	8
4 Tutkinnon osien kuvaukset .....	10
4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistöpalvelujen perustutkinto .....	10
4.1.1 Asiakaslähtöisten kiinteistöpalvelujen tuottaminen.....	10
4.1.1.1 Asiakaslähtöisten kiinteistöpalvelujen tuottaminen, arviointikriteerit.....	11
4.1.1.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	14
4.2 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistönhoidon koulutusohjelma, kiinteistönhoitaja .....	15
4.2.1 Kiinteistön yleishoito ja valvonta .....	15
4.2.1.1 Kiinteistön yleishoito ja valvonta, arviointikriteerit .....	17
4.2.1.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	20
4.2.2 LVI-järjestelmien hoito.....	21
4.2.2.1 LVI-järjestelmien hoito, arviointikriteerit.....	22
4.2.2.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	25
4.3 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, toimitilapalvelujen koulutusohjelma, toimitilahuoltaja.....	26
4.3.1 Ylläpitosiivous .....	26
4.3.1.1 Ylläpitosiivous, arviointikriteerit .....	27
4.3.1.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	31
4.3.2 Perussiivous .....	32
4.3.2.1 Perussiivous, arviointikriteerit .....	34
4.3.2.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	37
4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat.....	38
4.4.1 Rakennustekniset korjaustyöt .....	38
4.4.1.1 Rakennustekniset korjaustyöt, arviointikriteerit .....	40
4.4.1.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	43
4.4.2 Ulkoalueiden hoito.....	44
4.4.2.1 Ulkoalueiden hoito, arviointikriteerit.....	46
4.4.2.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	49
4.4.3 Koneiden käsittely.....	50
4.4.3.1 Koneiden käsittely, arviointikriteerit .....	52
4.4.3.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	55
4.4.4 Kiinteistöpalvelujen vuodenaikoihin sidotut työt .....	56
4.4.4.1 Kiinteistöpalvelujen vuodenaikoihin sidotut työt, arviointikriteerit.....	57
4.4.4.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	60
5 Tutkintoalan opinto-ohjaus .....	61
5.1 Opintojen alkuvaiheen opinto-ohjaus .....	61

5.2 Opinto-ohjaus opintojen aikana .....	61
5.3 Opintojen päättövaiheen opinto-ohjaus .....	62
6 Tutkintoalan erityisopetus.....	62
6.1 Erityisen tuen tarpeen kartoitus.....	62
6.2 Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelma (HOJKS) .....	62
6.3 Erityisopetus.....	63
7 Opinnäyte.....	64

# 1 Johdanto kiinteistöpalvelujen perustutkinnon tutkintoalaan

Tämä Pirkanmaan ammattiopiston opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa pohjautuu Opetushallituksen määräykseen 7/011/2010, *Kiinteistöpalvelujen perustutkinto 2010, Ammatillisen perustutkinnon perusteet 2010. Tutkinnon osa* -käsite vastaa aiempaa opetussuunnitelmaperusteisen koulutuksen käsitettä *opintokokonaisuus*. Tutkinto muodostuu *ammattillisista tutkinnon osista, ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista* (yhteiset opinnot) sekä *vapaasti valittavista tutkinnon osista*. Lisäksi tutkintoon tulee voida yksilöllisesti sisällyttää enemmän tutkinnon osia silloin kun se on työelämän alakohdaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vastaamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista (*ammattitaitoa syventävät ja laajentavat tutkinnon osat*).

## 1.1. Kiinteistöpalvelujen perustutkinto

Kiinteistöpalvelujen perustutkinnon suorittaneella on monipuolinen ammattitaito, jota hän kehittää jatkuvasti. Hän on luotettava, laatu tietoinen, oma-aloitteinen sekä asiakaspalvelu- ja yhteistyöhenkilö. Hän osaa soveltaa oppimiaan taitoja ja tietoja vaihtelevissa työelämän tilanteissa erilaisten työnantajien palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä. Hän pystyy näkemään työnsä osana suurempia tehtäväkokonaisuuksia ja ottaa huomioon lähialojen ammattilaisten tehtävät omassa työssään. Kiinteistöpalvelujen perustutkinnon suorittanut tekee työnsä alan laatuvaatimusten mukaisesti sekä käsittelee materiaaleja huolellisesti ja taloudellisesti. Hän osaa suunnitella työnsä kiinteistöjen palvelusopimusten ja palvelukuvausten avulla, osaa tuottaa kiinteistöpalveluita sovitulla laatu tasolla sekä osaa esitellä ja arvioida omaa työtään. Laaja-alaisen elinkaari palvelumallien yleistyessä kiinteistöpalvelualan yrityksissä, alan ammattilaisen on toimittava erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti sekä ilmaistava näkökantonsa selkeästi ja luottamusta herättäen.

Kiinteistöpalvelualan perustutkinnon suorittanut ottaa erityisen tarkkaan huomioon työn turvallisuuden sekä työkyvyn edistämisen, koska toimiala on työturvallisuudeltaan haastava. Alalla korostetaan turvallisia työtapoja sekä oikeaa asennetta arvostavaa työturvallisuuskulttuuria. Ympäristötietoisuus kiinteistöpalvelualalla edellyttää perustutkinnon suorittaneelta uusia tietoja esimerkiksi jätehuollon organisoimisesta, eri aineiden kierrätyksestä ja kiinteistön käyttöön liittyvien ratkaisujen energiataloudellisuudesta. Kiinteistöpalvelualalla toimivat henkilöt osaavat käyttää tietotekniikkaa. Lähitulevaisuudessa ollaan tilanteessa, jossa kaikki alan työtehtävissä tarvittava tieto voi olla ja liikkua osapuolten välillä sähköisenä. Tällaisen tiedonsiirron osaja on alalla etulyöntiasemassa, koska sähköinen tiedonsiirto merkitsee nopeutta ja tietojen tehokasta hyödyntämistä. Kansainvälistyminen ja monikulttuurisuus asettavat alalla toimijoille lisäksi muita haasteita. Tärkeitä kansainvälistymiseen ja monikulttuurisessa työyhteisössä toimimiseen liittyviä taitoja ovat vieraiden kielten hallinta, erilaisista kulttuureista tulevien henkilöiden kohtaaminen, palveluasenne ja erilaisiin oloihin mukautuminen.

Kiinteistöpalvelujen perustutkinnossa opiskelija erikoistuu kiinteistöhoitajaksi tai toimitilahuoltajaksi. Hankittuaan työkokemusta hän voi suorittaa ammattitutkinnon tai jatkaa opintojaan ammattikorkeakouluissa tai yliopistoissa, kohta 1.3.

Kiinteistönhoidon koulutusohjelman tai osaamisalan suorittanut kiinteistöhoitaja tekee kiinteistöjen hoitosopimusten mukaisia kiinteistön huoltotöitä sekä teknisten järjestelmien hoitotöitä. Hän osaa palvella asiakkaita asiakaslähtöisesti ja hänellä on laaja-alainen käsitys kiinteistön elinkaareen vaikuttavista tekijöistä. Hän kykenee arvioimaan ovatko kiinteistön käyttöolosuhteet hoitosopimusten mukaiset. Hän osaa käyttää alan työvälineitä ja -koneita, oikeita työmenetelmiä ja valita kiinteistöhoitajan työssä käytettävät materiaalit kohteen mukaan. Kiinteistöhoitajalla voi olla erityisosaamista muun muassa ilmanvaihtokoneiden huollosta, kiinteistön toimintakunnon arvioimisesta, kiinteistöautomaation käyttämisestä, rakennustekniset korjaustöistä, ulkoalueiden hoidosta, LV-järjestelmien huollosta, nuo-

houksesta ja ilmanvaihtojärjestelmien puhdistuksesta. Toimintaympäristönä ovat erilaiset kiinteistöt. Oman erityispiirteen toimintaympäristöön antavat tilojen käyttäjät, jotka ovat usein läsnä työn aikana. Kiinteistöhoitaja toimii tehtävissään asiakaslähtöisesti, vastuullisesti ja tuloksellisesti. Hän tekee palvelutehtäviä laadukkaasti ja lisää siten omalla toiminnallaan kiinteistöpalvelualan arvostusta.

Toimitilapalvelujen koulutusohjelman tai osaamisalan suorittanut toimitilahuoltaja tekee kiinteistöjen palvelusopimusten mukaisia ylläpito- ja perussiivouksia. Hänellä on asiakaslähtöinen palveluosaaminen sekä laaja-alainen käsitys kiinteistön elinkaaren vaikuttavista tekijöistä. Hän kykenee arvioimaan ovatko kiinteistön käyttöolosuhteet palvelusopimusten mukaiset. Hän osaa käyttää alan työvälineitä ja -koneita, oikeita työmenetelmiä ja valita käytettävät aineet lian, pintamateriaalin ja asiakaskohteen mukaan. Toimitilahuoltajalla voi olla erityisosaamista muun muassa rakennusaikaisesta puhtaanapidosta, toimistopalveluista, kosteiden tilojen puhtaanapidosta, teollisuuslaitosten puhtaanapidosta, liikennevälineiden puhtaanapidosta sekä kauppa- ja myymälätilojen puhtaanapidosta. Toimintaympäristönä ovat erilaiset kiinteistöt. Oman erityispiirteen toimintaympäristöön antavat tilojen käyttäjät, jotka ovat usein läsnä työn aikana. Toimitilahuoltaja toimii tehtävissään asiakaslähtöisesti, vastuullisesti ja tuloksellisesti. Hän tekee palvelutehtäviä laadukkaasti ja lisää siten omalla toiminnallaan kiinteistöpalvelualan arvostusta.

## 1.2 Kiinteistöpalvelualan ammattialan kuvaus ja arvoperusta

Yli 70 % Suomen kansallisvarallisuudesta perustuu rakennettuun ympäristöön. Kiinteistö- ja rakennusklusterin toiminnan arvo ylittää tukipalveluineen vuositasolla arvioituna noin 50 miljardiin euroon. Kiinteistö- ja rakennusalan toiminta työllistää joka viidennen suomalaisen, yli 500 000 ihmistä ja tuottaa 20 prosenttia maamme verotuloista. Kiinteistöpalveluita edustavat kiinteistöhoito-, puhdistus- ja siivouspalvelu- sekä toimitilapalveluja tarjoavat palvelujen tuottajat ja isännöinti- sekä kiinteistönomistajatyönantajat. Yleisenä kehityssuuntana on kiinteistöpalvelualan monimuotoistuminen, mikä on lisännyt ja lisää edelleen uudentyyppisten palveluiden tarvetta. Kiinteistöpalveluja tuottavilla toimialoilla toimii yli 6000 yritystä. Alan palvelujen tuottajien määrä on kasvanut vauhdilla viimeisten vuosien aikana johtuen toimintojen ulkoistamisesta ja yhtiöittämisistä sekä yksityisellä että julkisella sektorilla, uusien palvelutuotteiden esiinmarssista sekä lainsäädäntömuutoksista esimerkkinä kotitalouden verovähennykset. Yli 75 prosenttia kiinteistöalan työntekijöistä toimii kiinteistöpalveluita tuottavilla toimialoilla, loput muussa kiinteistötoiminnassa.

Kiinteistöpalvelut ovat osa kiinteistö- ja rakennusklusteria. Klusteriin kuuluvat kiinteästi toisiaan täydentäen rakentaminen, talotekniikka ja kiinteistöpalvelut. Nykypäivän asumiselle ja teolliselle toiminnalle asetetaan yhä enemmän vaatimuksia, joihin kiinteistöpalvelualan on vastattava. Kiinteistöpalvelualan tavoitteena on luoda ja ylläpitää kiinteistön käyttäjille tilojen käyttötarkoitukseen sopivat, turvalliset ja terveydellisesti hyväksyttävät olosuhteet käyttökustannuksiltaan kohtuullisella tasolla.

Kiinteistöpalveluala on nimensä mukaisesti palveluala, jossa toiminnan keskipisteenä on asiakas, tilojen käyttäjä. Kiinteistöjen käyttötarkoituksen mukaan asiakasryhmät ja heidän tarpeensa voivat vaihdella. Esimerkkeinä hoidettavista kiinteistöistä voivat olla vaikkapa asuinkerrostalot, julkiset rakennukset, toimisto- ja liikekiinteistöt sekä erilaiset liikennepaikat. Alalla tarvittavan palveluosaamisen kannalta onkin tärkeää ymmärtää erilaisten asiakkaiden tarpeet ja heille tarjottavien palvelutuotteiden sopivuus.

Kiinteistöjen teknistyminen on ollut nopeaa. Nykyaikaisissa kiinteistöissä on käytössä useita käyttöolosuhteita ja energiatehokkuutta parantavia teknisiä järjestelmiä, joiden käyttö ja kunnossapitäminen vaativat vahvaa teknistä osaamista. Kiinteistön elinkaaren myötä sen käyttötarkoitus saattaa muuttua useaan kertaan. Samalla kiinteistön tiloja voidaan muuttaa ja sen teknisten järjestelmien tasoa nostaa.

Myös alalla käytettävät työvälineet ovat kehittyneet ja nostaneet työn tehokkuutta sekä lopputuloksen laatua. Työvälineiden oikea käyttö ja kunnossapito vaativat myös vahvaa teknistä osaamista. Kiinteistön ylläpitoon käytetään paljon energiaa ja kiinteistönhoidon toiminnoista syntyy runsaasti erilaisia jätteitä, joten alalla on erityisen tärkeää toimia oikein kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. Energian käytön optimointi ja käytöstä poistuvien materiaalien sekä syntyvien jätteiden kierrätys ja käsitteily korostuvat toimialalla.

Kiinteistöpalvelualalle tyypillisten laajojen tehtäväkokonaisuuksien vuoksi työnantajat odottavat työntekijöiltä laajaa alan yleisnäkemystä. Toisaalta monet alan työtehtävistä perustuvat entistä vaativampaan erityisosaamiseen. Tämä edellyttää työntekijöiltä valmiutta oman ammattitaidon jatkuvaan kehittämiseen ja halua uusien välineiden ja menetelmien kokeilemiseen ja hyödyntämiseen. Kiinteistöpalvelualalla arvostetaan työntekijöitä, jotka ovat oma-aloitteisia ja työhönsä sitoutuneita. Alan työtehtävät ja toimintatavat edellyttävät, että työntekijät kykenevät itsenäiseen ongelmien ratkaisuun ja työskentelyyn, kantavat vastuun omasta työstään ja osaavat arvioida kriittisesti oman työnsä laatua. Heiltä vaaditaan myös vuorovaikutus- ja asiakaspalvelutaitoja sekä kykyä työskennellä vastuullisesti työyhteisön jäsenenä. Oleellinen osa alan ammattilaisen ammattitaitoa on kyky soveltaa tietoja vaihtelevissa työelämän tilanteissa.

### **1.3. Kiinteistöpalvelualan ammattitaitovaatimukset ja ammattitaidon osoittamistavat**

Ammatilliset tutkinnon osat muodostuvat työkokonaisuuksien mukaan. Ammattitaitovaatimukset kuvataan konkreettisenä työn tekemisenä. Arviointikriteerit määritellään arvioinnin kohteittain kolmelle tasolle: tyydyttävä T1, hyvä H2 ja kiitettävä K3.

Kiinteistöpalvelujen perustutkinnon ammattitaidon osoittamistavat Pirkanmaan ammattiopistossa on määriteltä tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa.

### **1.4. Kiinteistöpalvelualan tilanne Pirkanmaalla**

Samoin kuin valtakunnallisesti, myös Pirkanmaalla on kiinteistöpalvelualalla tulevaisuudessa tarvetta ammattitaitoisista asiakaspalveluhalukkaista ammatillisista osaajista. Myös pirkanmaalaisissa yrityksissä työntekijöiden ikärakenne aiheuttaa suuren nuoremman työvoiman tarpeen. Edes talouselämän kriisit eivät ole pystyneet kääntämään tämän toimialan kasvua negatiiviseksi, vaan kiinteistöjen huolto- ja kunnossapitoon liittyvien toimeksiantojen määrä on jatkuvasti kasvussa. Sen lisäksi, että suuret alan työnantajayritykset ovat voimakkaasti kasvuhakuisina yrityksinä vahvistamassa toimintaansa, on kiinteistöpalveluliiketoiminta otettu mukaan myös jo ainakin yhden ison rakennusalan yrityksen toimintoihin vahvistamaan muuta liiketoimintaa.

Kiinteistöhoitajien ja toimitilahuoltajien toiminta tulee olla entistäkin asiakaslähtoisempää moniosaamista. Pitää ymmärtää kiinteistöjen ylläpidon kokonaistaloudellisuus, omistajien odotukset ja tietenkin oman toimintansa merkitys tähän kaikkeen. Kiinteistöhoitaja pystyy omalla ammattimaisella kiinteistön käytöllä säästämään tuntuvasti energiakustannuksissa ja lisäämään kiinteistön elinkaarta ja tätä kautta omistajan tyytyväisyyttä.

### **1.5. Yhteistyö Pirkanmaan alueen työ- ja elinkeinoelämän kanssa**

Pirkanmaan ammattiopisto toimii yhteistyössä Pirkanmaalaisen työ- ja elinkeinoelämän kanssa järjestämällä yhdessä työssäoppimista, ammattiosaamisen näyttöjä ja ammattiosaamisen näyttöjen toimielimessä. Lisäksi kiinteistöpalvelualan edustus on mukana työelämän kanssa tehtävässä verkostotyössä, jota tällä hetkellä vetää Ura-avain moniosaajia kiinteistöpalvelualalle – projekti 1.1.2011 – 31.12.2013. Projektin kutsumana ovat yhteistyökokouksiin kokoontuneet alueen kiinteistö- ja puhdistuspalvelualan

kouluttajat ja työelämän edustajat suunnitellen alan tunnettuuden ja vetovoimaisuuden lisäämistä, koulutuksen ja opetussuunnitelmien kehittämistä ja muuta yhteistyötä.

Pirkanmaan ammattiopiston opettajilla on mahdollisuus päivittää työelämä osaamistaan ja yhteyksiään paikalliseen työelämään opettajien työelämäjaksoilla.

## 1.6 Ammattiosaamisen näyttöjen toimielin

Pirkanmaan ammattiopiston rehtori on asettanut nykyisen toimeilimen vuoden 2011 loppuun asti. Toimeilimessä ovat edustettuina koulutuksen järjestäjä, työelämä, opettajat ja opiskelijat. Sen toimintaa tukee neljä jaosta: *Tekniikan, Teollisuuden, Palvelujen sekä Kulttuurin ja hyvinvoinnin jaos*. Kiinteistöpalvelujen perustutkintoa koskevat asiat valmistellaan *Palvelujen jaoksessa*.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([601/2005 25a§](#)) mukaan toimeilimen tehtävänä on hyväksyä koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman osana olevat suunnitelmat näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista, valvoa näyttötoimintaa ja ammattiosaamisen näyttöjen periaatteiden toteutumista, määrätä ammattiosaamisen näyttöjen arvioijat ja käsitellä opiskelijan arviointia koskevat oikaisuvaatimukset. Lisäksi toimeilimen puheenjohtaja allekirjoittaa tutkintotodistuksen osana olevan näyttötodistuksen.

Toimeilin kokoontuu pääsääntöisesti kolme kertaa vuodessa; tammi-helmikuussa teemana on työelämälähtöisyys, toukokuussa ja elo-syyskuussa näyttöjen toteutuminen ja suunnitelmat. Jaokset kokoontuvat kuukautta ennen toimeilimen kokouksia valmistelemaan kokoukseen tulevat asiat. Jaokset käsittelevät ajankohtaisia tutkintoaloja ja työelämälähtöisyyttä koskevia aiheita sekä alustavasti ammattiosaamisen näyttöjen suunnitelmat ja raportit.

## 2 Tutkintoalan koulutuksen toteutustavat ja järjestelyt

Kiinteistöpalvelujen perustutkintoon valmistavaa koulutusta annetaan Pirkanmaan ammattiopistossa kiinteistönhoidon ja toimitilapalvelujen osaamisaloilla. Koulutus on tutkintotavoitteista ammatillista peruskoulutusta. Koulutusta annetaan tarvittaessa myös pienryhmämuotoisesti erityisopiskelijoille. Kiinteistönhoidon ja toimitilahuoltajan osaamisaloille valmistavaa koulutusta järjestetään erillisessä ryhmässä vaihdellen Pirkanmaan ammattiopiston toimipisteissä.

Pirkanmaan työ- ja elinkeinoelämän tarpeet on Kiinteistöpalvelujen perustutkinnon opetuksessa pyritty huomioimaan työssäoppimisessa ja paikallisesti tarjottavissa opintokokonaisuuksissa. Kiinteistöpalvelujen perustutkinnon työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt pyritään suorittamaan yhteistyössä Pirkanmaalaisten yritysten kanssa. Pirkanmaan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa kuvataan tarkemmin työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen järjestäminen. Työssäoppimispaikan hankinnassa oppilaitoksen edustaja voi auttaa opiskelijaa. Työssäoppimispaikat hankitaan oppilaitoksen edustajan ohjauksessa koordinoitusti. Työssäoppimisen ohjaaja varmistuu ennen työssäoppimissopimuksen laadintaa työssäoppimispaikan sopivuudesta tutkinnon tavoitteiden mukaisen työssäoppimisen toteutukseen.

### 2.1. Kiinteistöpalvelujen perustutkinnon muodostuminen

Ammatilliset perustutkinnot muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista, jotka voivat olla pakollisia tai valinnaisia. Lisäksi peruskoulutuksena suoritettaviin tutkintoihin sisältyy pakollisia ja valinnaisia ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (yhteiset opinnot) sekä vapaasti valittavia tutkinnon osia. Lisäksi tutkintoon tulee voida yksilöllisesti sisällyttää enemmän tutkinnon osia, jotka laajentavat suoritettua tutkintoa, silloin kun se on työelämän alakohtaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vas-

taamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista. Tutkintokohtaiset valinnaisuussäännöt on esitetty edellä kiinteistöpalvelujen perustutkinnon muodostuminen -taulukossa.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja voi valita ammatilliseen perustutkintoon tutkinnon osia myös muista ammatillisista tutkinnoista. Opiskelija voi valita jatko-opintokelpoisuuden vahvistamiseksi lukio-opintoja ja suorittaa ylioppilastutkinnon. Nämä opinnot voivat korvata ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (yhteisiä opintoja), muita valinnaisia tutkinnon osia ja vapaasti valittavia tutkinnon osia.

Koko tutkinnon suorittaminen on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([L630/98](#)) mukaisesti järjestetyssä tutkintoon johtavassa koulutuksessa ensisijainen tavoite. Lisäksi opiskelija voi suorittaa perustutkinnon myös suunnatun ammattipätevyyden tuottava tutkinnon osa tai osia kerrallaan, silloin kun se on yksilön opiskeluvaihtoehtojen, elämäntilanteen tai työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaista. Opiskelijoilla tulee tällöin olla joustavia mahdollisuuksia suorittaa koko tutkinto myöhemmin. Tällaisissa tilanteissa koulutuksen järjestäjät laativat opiskelijalle tai tutkinnon suorittajalle, mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä työpaikan kanssa, suunnitelman koko tutkinnon suorittamisesta.

### 3 Tutkinnon rakenne ja opintojen eteneminen

Kiinteistöpalvelualan perustutkinto sisältää opintoja 120 opintoviikkoa (ov), josta opinto-ohjausta vähintään 1,5 ov. Tutkinto sisältää ammatillisia opintoja 90 ov, mukaan lukien työssäoppimista vähintään 20 ov, yrittäjyyttä vähintään 5 ov ja opinnäyte 2-10 ov. Lisäksi tutkinto sisältää ammattitaitoa täydentäviä opintoja 20 ov (valinnaisia 4 ov) sekä vapaasti valittavia opintoja 10 ov. Ammatilliset opinnot koostuvat kaikille pakollisista tutkinnon osista, valinnaisesta koulutusohjelmasta sekä valinnaisista tutkinnon osista.

#### **Ammatilliset tutkinnon osat, 90 ov**

##### **A. Kaikille pakolliset tutkinnon osat**

1. Asiakaslähtöisten kiinteistöpalvelujen tuottaminen, 10 ov

##### **B. Koulutusohjelma** (opiskelija valitsee yhden)

1. Kiinteistönhoidon koulutusohjelma tai osaamisala, kiinteistönhoitaja
  - Kiinteistön yleishoito ja valvonta, 20 ov
  - LVI-järjestelmien hoito, 20 ov
2. Toimitilapalvelujen koulutusohjelma tai osaamisala, toimitilahuoltaja
  - Ylläpitosiivous, 20 ov
  - Perussiivous, 20 ov

##### **C. Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, valitaan 40 yhteensä kohdasta C ja D**

1. Rakennustekniset korjaustyöt, 10 ov
2. Ulkoalueiden hoito, 10 ov
3. Koneiden käsittely, 10 ov
4. Paikallisesti tarjottavat kiinteistöpalvelujen tutkinnon osat, 10 ov
5. Toimitilapalvelujen koulutusohjelmassa lisäksi  
Kiinteistön yleishoito ja valvonta, 20 ov
6. Kiinteistönhoidon koulutusohjelmassa lisäksi  
Ylläpitosiivous, 20 ov

##### **D. Muut valinnaiset tutkinnon osat ammatillisessa peruskoulutuksessa, 0-10 ov**

1. Yrittäjyys, 10 ov
2. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 2 ov
3. Ammattitaitoa syventävät ja laajentavat tutkinnon osat, 0-10 ov
4. Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat, 0-10 ov
5. Lukio-opinnot, 0-10 ov

**Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat (yhteiset opinnot), 20 ov**

**E. Pakolliset tutkinnon osat, 16 ov**

1. Äidinkieli, 4 ov
2. Toinen kotimainen kieli, 1 ov
3. Vieras kieli, 2 ov
4. Matematiikka, 3 ov
5. Fysiikka ja kemia, 2 ov
6. Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, 1 ov
7. Liikunta, 1 ov
8. Terveystieto, 1 ov
9. Taide- ja kulttuuri, 1 ov

**F. Valinnaiset tutkinnon osat, 4 ov**

1. Pakollisten tutkinnon osien täydentävät lisäosat, 0-4 ov
2. Ympäristötieto, 0-4 ov
3. Tieto- ja viestintätekniikka, 0-4 ov
4. Etiikka, 0-4 ov
5. Kulttuurien tuntemus, 0-4 ov
6. Psykologia, 0-4 ov
7. Yritystoiminta, 0-4 ov

**G. Vapaasti valittavat opinnot, 10 ov**

Ammattiopiston tarjottimelta tai työssäoppien alan toimipaikan tehtävien mukaan

Lukusuunnitelmat, opintojen ajoittuminen eri opintovuosille ja Pirkanmaan ammattiopiston opintotarjotin ovat tutustuttavissa [tutkintoalan kotisivulla](#).

## 4 Tutkinnon osien kuvaukset

### 4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistöpalvelujen perustutkinto

#### 4.1.1 Asiakaslähtöisten kiinteistöpalvelujen tuottaminen

- laajuus 10 ov
- ajoitus opintovuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Ammattitaitovaatimukset:</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- selvittää asiakaskohteen palvelusopimukseen liittyvien palvelu- ja laatuksien sisällöt</li> <li>- suunnitella työssään kohtamansa asiakaspalvelutilanteen vaiheet</li> <li>- kohdata kiinteistöpalvelujen tuottajan erilaisia asiakkaita ja sidosryhmiä työssään</li> <li>- käyttää eri viestintämenetelmiä ulkoisissa ja sisäisissä asiakaspalvelutilanteissa</li> <li>- selvittää asiakkaan tilanteen ja tarjota hänelle palvelusopimukseen liittyviä ratkaisuja</li> <li>- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla</li> <li>- havainnoida ja tunnistaa kiinteistön viihtyvyyttä, kuntoa, toimivuutta ja turvallisuutta</li> <li>- käynnistää tarvittavat toimenpiteet mahdollisten vaara- ja poikkeustilanteiden ennaltaehkäisemiseksi</li> <li>- tunnistaa ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet mahdollisten vaara- ja poikkeustilanteiden ennaltaehkäisemiseksi</li> <li>- huomioida oman turvallisuutensa kannalta oleelliset asiat</li> <li>- opastaa kiinteistön käyttäjiä tilapäisjärjestelyjen osalta</li> </ul>		<p><b>T1 – K3</b></p> <p><b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu <b>punaisella</b></li> </ul> <p><b>Näyttöympäristö:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan työkohte</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- asiakaspalvelutilanne kiinteistöpalvelualan työtehtävissä</li> </ul> <p><b>Näytön arvioitsijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikkaohjaajan koulutus tai hyvä ammatillinen kokemus</li> <li>- opiskelijan kokoama itsearviointi</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja opettaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset</li> <li>- oppilaitos</li> <li>- eri alan tutustumiskohteet</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lähiopetus / ohjaus teoria-/ harjoitusluokassa, ATK-luokassa ja työsalissa</li> <li>- harjoittelu työsalissa ja luokassa</li> <li>- harjoittelu työssäoppimispaikalla</li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- alan oppikirjat kuten esimerkiksi: Kiinteistönhoidon perusteet, Kiinteistönhoidon käsikirja</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internet materiaali</li> <li>- opintomonisteet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaalit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>
<p><b>Asiakaslähtöinen kiinteistöpalvelu, moduuli 1</b></p> <p><b>Asiakaspalvelutilanteet ja viestintä 5 ov (josta 1 ov top)</b></p> <p><b>Kiinteistön tekninen kokonaisuus 5 ov</b></p>	<p><b>Opintojakso 1</b> Asiakaspalvelutilanteet ja viestintä Arviointikeskustelu Suor. / Kes.</p> <p><b>Opintojakso 2</b> Kiinteistöntekninen kokonaisuus Suor. / Kes.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opiskelijan kokoama suoritusportfolio eri kiinteistön teknisen kokonaisuuden tehtävistä</li> </ul>		

#### 4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistöpalvelujen perustutkinto

##### 4.1.1 Asiakaslähtöisten kiinteistöpalvelujen tuottaminen

##### 4.1.1.1 Asiakaslähtöisten kiinteistöpalvelujen tuottaminen, arviointikriteerit

Opiskelija saavuttaa ammattitaitovaatimukset ja hänen osaamistaan voidaan arvioida kun hän tekee esimerkiksi seuraavia harjoitustöitä ja työtehtäviä:

Esimerkiksi luokassa ja työpajalla tehtäviä harjoituksia voivat olla

- asiakaspalvelutilanteiden kuvaaminen, näyttelemine, ideoiminen ja kokemuksista kertominen ja tilanteiden pareittain harjoittelu
- työn aikataulutuksen harjoittelu asemapiirrosten ja aluekuvien avulla arvioiden ajankäyttöä ja tehtävien tekojärjestystä
- työn priorisoinnin harjoittelua turvallisuus, kiireellisyys, taloteknisten prosessien jne. kannalta
- erityisalojen luennot kuten lukkohoito, paloturvallisuus, poliisi, terveydenhuolto (esim. huumeet ja ruiskut yms.)
- itsearvioinnin harjoittelu, asiakaspalaute, palaute opettajalta ja työovereilta ja palautteen antaminen sekä saadun palautteen ymmärtäminen (palautteen antajan lähtökohdat)
- rakentamismääräyskokoelmasta kiinteistöhoitajan työhön vaikuttavat määräykset (esim. D1 ja E 6)
- tutustutaan kiinteistön elinkaariajatteluun esim. tutkimalla valmistajien takuuajoja tms., arvioidaan kiinteistön kuntoa ja korjaustarpeita
- paloilmotuslaitteistot ja testaukset yms.
- lamppujen vaihdot ja huollot ja niihin liittyvät jokamiehen sähkötöiden harjoittelu, perus jokamiehen sähkötöitä (esim. TUKES -koulutusmateriaali)
- energiamittaukset ja perussäätöjen vaikutus esimerkiksi patteriverkostossa
- tutustutaan tietokonepohjaisiin järjestelmiin ja kulutuksien seurantaan
- ilmastoinnin ja valaistuksen sekä lukituksen käyttöaikojen säätäminen ja muuttaminen
- kylmäkoneiden ja kylmätilojen toiminnan ymmärtäminen ja energiatehokas käyttö

Taulukossa on arviointikriteerit sekä arvioinnin kohteet kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisen koulutuksen arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan **keskeinen sisältö**. Näytössä on osoitettava vähintään **punaisella merkityt osat**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>1. Työprosessin hallinta</b>	Opiskelija		
<b>Oman työn suunnittelu ja palvelutilanteeseen valmistautuminen</b>	suunnittelee ohjattuna asiakastilanteen etenemisen vaiheittain	suunnittelee asiakastilanteen vaiheet saamansa tiedon perusteella	suunnittelee asiakastilanteen vaiheet ja asettaa kullekin vaiheelle tavoitteen
	tunnistaa tilanteeseen mahdollisesti liittyvät vaaratilanteet ja varautuu niihin	tunnistaa tilanteeseen mahdollisesti liittyvät vaaratilanteet ja varautuu niihin	tunnistaa tilanteeseen mahdollisesti liittyvät vaaratilanteet ja varautuu niihin
<b>Työn kokonaisuuden hallinta</b>	toimii palvelutilanteessa palvelusopimusten ja laatuvaustien mukaisesti	toimii palvelutilanteessa palvelusopimusten ja laatuvaustien mukaisesti	toimii palvelutilanteessa palvelusopimusten ja laatuvaustien mukaisesti
<b>Taloudellinen ja laadukas toiminta</b>	havainnoi kiinteistön toimintakuntoa	havainnoi kiinteistön toimintakuntoa ja raportoi havaitsemistansa puutteista	havainnoi kiinteistön toimintakuntoa ja pyrkii poistamaan havaitsemansa puutteet

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
<b>2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta</b>	<b>Tyydyttävä T1</b>	<b>Hyvä H2</b>	<b>Kiitettävä K3</b>
	Opiskelija		
Sähköisten järjestelmien käyttäminen	käyttää sähköisiä järjestelmiä tiedonhaussa ja yhteydenpidossa tehtävänsä edellyttämiin sidosryhmiin	hyödyntää työssään sähköisiä järjestelmiä etsiessään tietoa asiakaskohteesta ja pitäessään yhteyttä tehtävänsä edellyttämiin sidosryhmiin	hyödyntää työssään sähköisiä järjestelmiä etsiessään tietoa asiakaskohteesta ja raportoidessaan sekä pitäessään yhteyttä tehtävänsä edellyttämiin sidosryhmiin

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
<b>3. Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>	<b>Tyydyttävä T1</b>	<b>Hyvä H2</b>	<b>Kiitettävä K3</b>
	Opiskelija		
Sopimusten ja yleisten laatuvaatimusten noudattaminen	toimii ohjeistettuna asiakaskohdetta koskevien kiinteistönhoito- ja palvelusopimusten mukaisesti	toimii asiakaskohdetta koskevien kiinteistönhoito- ja palvelusopimusten mukaisesti	toimii asiakaskohdetta koskevien kiinteistönhoito- ja palvelusopimusten mukaisesti
	toimii kiinteistön vastuunjakotaulukon mukaista jakoa noudattaen	toimii kiinteistön vastuunjakotaulukon mukaista jakoa noudattaen	toimii kiinteistön vastuunjakotaulukon mukaista jakoa noudattaen
	käyttää alan käsitteitä	toimii yleisten kiinteistön puhtaanapitoa ja kiinteistönhoitoa koskevien laatuvaatimusten mukaisesti	toimii yleisten kiinteistön puhtaanapitoa ja kiinteistönhoitoa koskevien laatuvaatimusten mukaisesti ja hyödyntää työssään asiakaskohteelle laadittua huoltokirjaa
Kiinteistöpalvelualan tehtävien tunteminen	tuntee kiinteistöpalvelualan käsitteitä ja termejä	käyttää kiinteistöpalvelualan käsitteitä ja termejä	käyttää kiinteistöpalvelualan käsitteitä ja termejä sekä osaa selittää niiden merkityksen asiakkaalle
	tietää kiinteistön teknisten järjestelmien toimintaperiaatteita	tietää kiinteistön teknisten järjestelmien toimintaperiaatteita ja tuntee niissä käytettyjä laitteita ja materiaaleja	tietää kiinteistön teknisten järjestelmien toimintaperiaatteita ja tuntee niissä käytettyjä laitteita ja materiaaleja
	tietää kiinteistön likaantumiseen vaikuttavia tekijöitä ja tuntee puhtaanapitotöissä käytettäviä laitteita ja materiaaleja	tietää kiinteistön likaantumiseen vaikuttavia tekijöitä ja tuntee puhtaanapitotöissä käytettäviä laitteita ja materiaaleja	tietää kiinteistön likaantumiseen vaikuttavia tekijöitä ja tuntee puhtaanapitotöissä käytettäviä laitteita ja materiaaleja pystyy arvioimaan, onko tuotettujen kiinteistöpalvelujen lopputulos sopimusten mukainen
Sidosryhmien tunteminen	tietää kiinteistön ylläpitoon ja käyttämiseen liittyvät sidosryhmät sekä niiden pääasialliset toimenkuvat	tietää kiinteistön ylläpitoon ja käyttämiseen liittyvät sidosryhmät sekä niiden toimivallan	tietää kiinteistön ylläpitoon ja käyttämiseen liittyvät sidosryhmät ja niiden toimivallan sekä tietää, miten ja missä yhteyksissä sidosryhmiin otetaan yhteyttä

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssänsä	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osaltaan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalienekit	laskee työajan ja materiaalienekit, mutta toteutumassa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalienekit sekä toteuttaa työn sen mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella

#### **4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistöpalvelujen perustutkinto**

##### **4.1.1 Asiakslähtöisten kiinteistöpalvelujen tuottaminen**

##### **4.1.1.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen**

###### **Ammattitaidon osoittamistavat:**

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla asiakaspalvelutilanteeseen aidossa kiinteistöpalvelualan työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät).

###### **Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään**

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta sopimusten ja yleisten laatuvaatimusten noudattaminen, sekä kiinteistöpalvelualan tehtävien tunteminen
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö

###### **Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:**

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään esim. että opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **Asiakslähtöisten kiinteistöpalvelujen tuottaminen** -arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

## 4.2 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistönhoidon koulutusohjelma, kiinteistöhoitaja

### 4.2.1 Kiinteistön yleishoito ja valvonta

- laajuus 20 ov
- ajoitus 1. vuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p><b>Ammattitaitovaatimukset</b></p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa</li> <li>- suunnitella omaa työaikatauluansa</li> <li>- pyytää tarvittaessa paikalle eri alojen asiantuntijat</li> <li>- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat</li> <li>- arvioida omaa työsuoritustaan</li> <li>- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla</li> <li>- suunnitella omaa työtään viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaisesti</li> <li>- huolehtia kiinteistön avainturvallisuudesta</li> <li>- käyttää kiinteistön kulunvalvontajärjestelmiä</li> <li>- käyttää kiinteistön sähköisiä ohjausjärjestelmiä</li> <li>- suorittaa paloilmoin- ja palonsammutusjärjestelmien toimintakokeet</li> <li>- tehdä hänelle sallittuja ns. jokamiehen sähkötöitä, kuten valais- tukseen liittyvät lamppujen, kupujen yms. vaihdot</li> <li>- suorittaa kiinteistön energian ja veden kulutuksen seurantaan liittyvät toimenpiteet</li> <li>- tehdä kiinteistön kylmätiloihin liittyvät seurantatoimet</li> <li>- suorittaa liputukset ja huolehtia lipusta</li> <li>- varmistaa rakennetun piha-alueen toimintakunnan ja turvallisu- suuden</li> <li>- varmistaa leikkivälineiden kunnan ja turvallisuuden</li> <li>- suorittaa kiinteistön ulkoalueiden puhtaanapitoon liittyvät tehtävät kiinteistönhoitosopimuksen mukaisella laatutasolla</li> <li>- huolehtia jätteiden säilytystilojen siisteydestä ja toimivuudesta paikallisten määräysten mukaisesti</li> <li>- huolehtia väestönsuojatilojen kunnosta määräysten mukaisesti</li> <li>- huolehtia kiinteistön yleisten ja teknisten tilojen asiallisesta yleisilmeestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä</li> <li>- huolehtia kiinteistön nimitauluista ja opasteista</li> <li>- työturvallisuuskorttiin vaadittavat asiat</li> </ul>	<p><b>Moduuli 2</b> Suor / Kesk</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opiskelijan suoritusportfo- lio/oppimispäiväkirja/työraportit</li> <li>- arviointikeskustelu</li> <li>- työturvallisuuskortti suoritettu</li> <li>- tulityökorttia vastaavat tiedot</li> <li>- hätäensiapukurssia vastaavat tiedot</li> </ul> <p><b>Moduuli 3</b> Suor / Kesk</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opiskelijan suoritusportfo- lio/oppimispäiväkirja/työraportit</li> <li>- arviointikeskustelu</li> </ul> <p><b>Työssäoppiminen</b> Suor. / Kesk.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- oppimispäiväkirja / mahdollisesti verk- kokeskustelut ja -tehtävät</li> </ul>	<p><b>T1 – K3</b> <b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arvi- ointikohteet ja -kriteerit on ero- tettu <b>punaisella</b></li> </ul> <p><b>Näyttöympäristö:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan työtehtä- vissä (pääasiassa työssäoppimi- sen yhteydessä tai työssäoppi- missa paikassa jälkepäin). Täy- dennysmahdollisuus oppilaitok- sella</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opiskelija toimii kiinteistönhoi- don tehtävissä</li> </ul> <p><b>Näytön arvioitsijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikka- ohjaajan koulutus tai hyvä am- matillinen kokemus</li> <li>- opiskelijan kokoama itsearviointi</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan it- searviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointi- keskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää työpaikkaoh- jaaja ja opettaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset</li> <li>- koulussa</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- esim. lähiopetus / ohjaus teoria-/ harjoitusluokassa, ATK-luokassa työ- salissa</li> <li>- harjoittelu työsalissa ja luokassa</li> <li>- TOP</li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- esimerkiksi alan ammattikirjallisuus kuten esim.: Kiinteistönhoidon perus- teet, Kiinteistönhoidon käsikirja</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internet materiaali</li> <li>- TUKES materiaali</li> <li>- opintomonisteet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaa- lit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>

<p><b>moduuli 2</b> Kiinteistön yleishoito ja valvonta 1, perusteet, 5 ov Kiinteistön yleishoito ja valvonta 2, sähkö ja automaatio kiinteistös- sä5 ov</p> <p><b>moduuli 3</b> Kiinteistön yleishoito ja valvonta 3, kiinteistönhoito 6 ov Kiinteistön hoito ja perusulkoaluetöet, top, 4 ov</p>			
---	--	--	--

## 4.2 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistönhoidon koulutusohjelma, kiinteistöhoitaja

### 4.2.1 Kiinteistön yleishoito ja valvonta

#### 4.2.1.1 Kiinteistön yleishoito ja valvonta, arviointikriteerit

Taulukossa on arviointikriteerit sekä arvioinnin kohteet kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisen koulutuksen arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan **keskeinen sisältö**. Näytössä on osoitettava vähintään **punaisella merkityt osat**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>1. Työprosessien hallinta</b>	Opiskelija		
Oman työskentelyn suunnittelu	valitsee työmenetelmän, -välineet ja materiaalit hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen työmenetelmän, -välineet ja materiaalit hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvan työmenetelmän, -välineet ja materiaalit taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
Työn kustannustehokas ja laadukas toteuttaminen	tarvitsee seuraavan työvaiheen oivaltamiseen ohjausta	selviytyy työtehtävästä ja ennakoii tulevat työvaiheet toimien oma-aloitteisesti	selviytyy työtehtävästä sujuvasti ja ennakoii tulevat työvaiheet sekä huomioi ne toiminnassaan toimien oma-aloitteisesti ja itsenäisesti
Laadun merkityksen huomioiminen	toimii kiinteistön hoitotöille asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii kiinteistön hoitotöille asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii kiinteistön hoitotöille asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta</b>	Opiskelija		
Kiinteistöhoitotöihin liittyvien työmenetelmien hallinta	työskentelee valitsemallaan työmenetelmällä, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä ja arvioi sen soveltuvuutta työn edetessä sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
Työvälineiden hallinta	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein huoltaa käyttämänsä työvälineet	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein huoltaa käyttämänsä työvälineet	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein ja hyödyntää niitä työssään huoltaa käyttämänsä työvälineet
Materiaalien hallinta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä lajittelee syntyneet jätteet. Tarvitsee joissakin työvaiheissa ohjausta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta	suunnittelee työnsä käyttämiensä materiaalien ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>3. Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>	Opiskelija		
Lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään sekä toimii niiden edellyttämällä tavalla	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja tarvittaessa kertoo asiakkaalle havaitsemistaan epäkohdista	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Palveluorganisaation tunteminen	tietää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Asiakaskohteen tunteminen	tietää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Sopimusten merkityksen tunteminen	tietää kiinteistöhoitosopimuksen merkityksen hoitotyössä	ymmärtää kiinteistöhoitosopimuksen merkityksen hoitotyössä	huomioi kiinteistöhoitosopimuksen ehdot työssään

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osaltaan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa käytöstä ja vie huoltoon vialliset työvälineet sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalien menekit	laskee työajan ja materiaalien menekit, mutta toteutumassa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalien menekit sekä toteuttaa työn sen mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvotelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella

## 4.2 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistönhoidon koulutusohjelma, kiinteistönhoitaja

### 4.2.1 Kiinteistön yleishoito ja valvonta

#### 4.2.1.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

##### **Ammattitaidon osoittamistavat:**

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla kiinteistönhoitotöihin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät).

##### **Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään**

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta asiakaskohteen tunteminen
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö

##### **Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:**

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään esim. että opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **Kiinteistön yleishoito ja valvonta** -arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

## 4.2 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistönhoidon koulutusohjelma, kiinteistönhoitaja

### 4.2.2 LVI-järjestelmien hoito

- laajuus 20 ov
- ajoitus vuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p><b>Opintojakso: LVI-järjestelmien hoito</b></p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- toimia erilaisissa LVI-järjestelmien ylläpitoon liittyvissä asiakas-palvelutilanteissa</li> <li>- suunnitella oman työaikataulunsa</li> <li>- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen mukaisesti</li> <li>- toteuttaa LVI-huoltopalveluja kiinteistöhoito- ja palvelusopimus-ten, viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaisesti</li> <li>- arvioida kiinteistön sisäilman laatua aistinvaraisesti</li> <li>- paikantaa LVI-tekniikanjärjestelmien toimintahäiriöitä ja tunnistaa niiden yleisimpiä aiheuttajia</li> <li>- arvioida korjaustarpeen ja työn kiireellisyyden</li> <li>- huoltaa tavanomaiset kiinteistöjen LVI-tekniiset laitteet ja varusteet ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat</li> <li>- arvioida omaa työsuoritustaan</li> <li>- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla</li> <li>- tulityökorttikoulutuksen vaatimuksen mukaiset asiat</li> </ul>	<p><b>Opintojakso: LVI-järjestelmien hoito</b> (16 ov) T1 – K3</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita <b>ei</b> arvioida <b>näytöllä</b>)</li> <li>- harjoitustyöt</li> <li>- tehtävät</li> <li>- tulityökorttikoulutus</li> </ul>	<p><b>T1 – K3</b> <b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu <b>punaisella</b></li> </ul> <p><b>Näyttöympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan työkohte tai mahdollisimman hyvin sen oloja vastaava paikka</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan LVI-järjestelmien hoitoon liittyvissä normaaleissa työtehtävissä työsuopimipaikassa tai koulussa</li> </ul> <p><b>Näytön arvioitsijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- työpaikkaohjaaja / opettaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikkaohjaajan koulutus ja/tai vahva työkokemus</li> <li>- opiskelijan itsearviointi</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää opettaja ja työpaikkaohjaaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset</li> <li>- koulussa</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lähiopetus työsalissa</li> <li>- tulityökortti</li> <li>- harjoittelu työsalissa ja (tai) luokassa</li> <li>- TOP</li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- esimerkiksi alan ammattikirjallisuus kuten esim. kirjat: Kiinteistönhoidon perusteet, Kiinteistönhoidon käsikirja, lämmitystekniikan oppikirja, Vesi ja veden käyttö kiinteistöissä</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internetmateriaali</li> <li>- tulityökorttikoulutusmateriaali</li> <li>- opintomonisteet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaalit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>
<p><b>Työssäoppiminen</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- harjoitellaan käytännössä opintojaksojen sisältöjä</li> </ul>	<p><b>Työssäoppiminen</b> (4 ov) Suor. / Kesk.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita <b>ei</b> arvioida <b>näytöllä</b>)</li> <li>- ennen työssäoppimista harjoitustyöt koulussa ja tulityökortti</li> <li>- oppimispäiväkirja</li> <li>- mahdollisesti verkkokeskustelut ja -tehtävät</li> </ul>	<p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää opettaja ja työpaikkaohjaaja</li> </ul>	

**4.2 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistönhoidon koulutusohjelma, kiinteistönhoitaja****4.2.2 LVI-järjestelmien hoito****4.2.2.1 LVI-järjestelmien hoito, arviointikriteerit**

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan **keskeinen sisältö**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>1. Työprosessien hallinta</b>	Opiskelija		
Oman työskentelyn ja LVI-järjestelmien hoitoon liittyvien töiden suunnittelu	valitsee työmenetelmän, -välineet ja materiaalit hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen työmenetelmän, -välineet ja materiaalit hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvan työmenetelmän, -välineet ja materiaalit taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
LVI-järjestelmien hoitotöiden kustannustehokas ja laadukas toteuttaminen	tarvitsee seuraavan työvaiheen oivaltamiseen ohjausta	selviytyy työtehtävästä ja ennakoi tulevat työvaiheet toimien oma-aloitteisesti	selviytyy työtehtävästä sujuvasti ja ennakoi tulevat työvaiheet sekä huomioi ne toiminnassaan toimien oma-aloitteisesti ja itsenäisesti
Laadun merkityksen huomioiminen	toimii kiinteistön LVI-järjestelmien hoidolle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii LVI-järjestelmien hoitoon liittyviin töihin asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii LVI-järjestelmien hoitoon liittyviin töihin asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta</b>	Opiskelija		
LVI-järjestelmien hoitotehtäviin liittyvien työmenetelmien hallinta	työskentelee valitsemallaan työmenetelmällä, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä ja arvioi sen soveltuvuutta työn edetessä sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
Työvälineiden hallinta	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein ja hyödyntää niitä työssään
	huoltaa käyttämänsä työvälineet.	huoltaa käyttämänsä työvälineet.	huoltaa käyttämänsä työvälineet.
Materiaalien hallinta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä lajittelee syntyneet jätteet mutta tarvitsee joissakin työvaiheissa ohjausta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta	suunnittelee työnsä käyttämiensä materiaalien ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>3. Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>	Opiskelija		
Lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään sekä toimii niiden edellyttämällä tavalla	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja tarvittaessa kertoo asiakkaalle havaitsemistaan epäkohdista	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Palveluorganisaation tunteminen	tietää palveluorganisaationsa toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaationsa toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaationsa toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Asiakaskohteen tunteminen	tietää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Sopimusten merkitysten tunteminen	tietää kiinteistönhoitosopimuksen merkityksen hoitotyön kannalta	ymmärtää kiinteistönhoitosopimuksen merkityksen hoitotyön kannalta	huomioi kiinteistönhoitosopimuksen ehdot työssään
Hoito- ja huolto-ohjeiden tulkitseminen	tietää valmistajien hoito- ja huolto-ohjeiden merkityksen työssä	ymmärtää valmistajien hoito- ja huolto-ohjeita sekä ymmärtää niiden merkityksen työn kannalta.	hyödyntää työssään valmistajien hoito- ja huolto-ohjeita.
LVI-järjestelmien, niihin liittyvien kalusteiden ja varusteiden sekä niiden huoltokohteiden tunteminen	tietää LV-tekniikan järjestelmien toimintaperiaatteita ja tuntee niissä käytetyt laitteet ja materiaalit	tietää LV-tekniikan järjestelmien keskeiset toimintaperiaatteet ja tuntee niissä käytetyt laitteet ja materiaalit sekä tietää niiden tavoitteelliset käyttöiät	tietää LV-tekniikan järjestelmien toimintaperiaatteet ja tuntee niissä käytetyt laitteet ja materiaalit sekä huomioi niiden tavoitteelliset käyttöiät
LVI-piirustusten tulkitseminen	paikantaa LVI-piirustusten perusteella mahdollisia vikakohteita	paikantaa LVI-piirustusten perusteella mahdollisia vikakohteita ja käyttää huollon asiakirjoja	hyödyntää työssään LVI-piirustuksia ja huollon asiakirjoja sekä raportoi työstään

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot</b>	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asenoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osaltaan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden	käyttää turvallisesti ohjeiden	käyttää turvallisesti ohjeiden

	mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa käytöstä ja vie huoltoon vialliset työvälineet sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalimenekit	laskee työajan ja materiaalimenekit, mutta toteutuksessa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalimenekit sekä toteuttaa työn mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvotelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella

## 4.2 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, kiinteistönhoidon koulutusohjelma, kiinteistönhoitaja

### 4.2.2 LVI-järjestelmien hoito

#### 4.2.2.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

##### **Ammattitaidon osoittamistavat:**

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla LVI-järjestelmien hoitoon liittyviin työtehtäviin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät).

##### **Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään**

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö

##### **Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:**

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään, että opiskelija esim. noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamisista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **LVI-järjestelmien hoito** -arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnöntenettä on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

### 4.3 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, toimitilapalvelujen koulutusohjelma, toimitilahuoltaja

#### 4.3.1 Ylläpitosiivous

- laajuus 20 ov
- ajoitus 1. vuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p><b>Ammattitaitovaatimukset:</b> Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen työohjeiden sekä kohteen toiminnan mukaisesti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa</li> <li>- suunnitella omaa työaikatauluansa</li> <li>- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa</li> <li>- toteuttaa palvelua oman palveluorganisaation näkökulmasta viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaisesti</li> <li>- valita ja käyttää asiakaskohteen likatyypeille ja pintamateriaaleille tarkoituksenmukaiset ja ympäristölähtöiset puhdistusmenetelmät, -koneet, -välineet ja -aineet</li> <li>- puhdistaa ja hoitaa asiakaskohteen pintamateriaaleja ohjeiden mukaisesti</li> <li>- toimia taloudellisesti, turvallisesti ja ympäristöä huomioiden</li> <li>- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla</li> <li>- arvioida omaa työsuoritustaan ja hyödyntää saamaansa palautetta</li> </ul> <p><b>Moduuli 2, Ylläpitosiivous, 15 ov</b></p> <p><b>Moduuli 3, Ylläpitosiivous työpaikalla 5 ov</b></p>	<p><b>Opintojakso: Ylläpitosiivous (15 ov)</b> Suor /Kesk</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- harjoitustyöt</li> <li>- verkkokeskustelut ja -tehtävät</li> <li>- mahdollisesti portfolio tai oppimispäiväkirja</li> <li>- arviointikeskustelu</li> </ul> <p><b>Opintojakso: Ylläpitosiivous työpaikalla 5 ov</b> Suor / Kesk</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- oppimispäiväkirja</li> <li>- verkkokeskustelut ja -tehtävät</li> <li>- arviointikeskustelu</li> </ul>	<p><b>T1 – K3</b></p> <p><b>T1 – K3</b> <b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu <b>punaisella</b></li> </ul> <p><b>Näyttöympäristö:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan työkohte tai mahdollisimman hyvin sen oloja vastaava paikka</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opiskelija osallistuu ylläpitosiivoukseen</li> </ul> <p><b>Näytön arvioitsijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikkaohjaajan koulutus ja/tai hyvä ammatillinen kokemus</li> <li>- opiskelijan kokoama itsearviointi</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja opettaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset ja heidän asiakaskohteensa</li> <li>- oppilaitos</li> <li>- vierailu- ja tutustumiskohteet</li> <li>- ulkoalueet</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lähiopetus</li> <li>- käytännöntyöharjoitteet</li> <li>- työssäoppiminen</li> <li>- vierailukäynnit</li> <li>- yrittäjävierailut</li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- esimerkiksi ammattikirjallisuus kuten esim. kirjat: Siivoustyön käsikirja ja muut mahdolliset siivousteknisen liiton julkaisut</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internet materiaali</li> <li>- opintomonisteeet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaalit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>

**4.3 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, toimitilapalvelujen koulutusohjelma, toimitilahuoltaja****4.3.1 Ylläpitosiivous****4.3.1.1 Ylläpitosiivous, arviointikriteerit**

Taulukossa on arviointikriteerit sekä arvioinnin kohteet kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisen koulutuksen arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Näytössä on osoitettava vähintään **punaisella merkityt osat**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>1. Työprosessin hallinta</b>	Opiskelija		
Omaa työtä ohjaavien ohjeiden huomioiminen	huomioi työohjeet ja asiakaskohteen toiminnan sekä toteuttaa työnsä niiden mukaisesti mutta tarvitsee työskentelyolosuhteiden muuttuessa ohjausta	huomioi työohjeet ja asiakaskohteen toiminnan sekä toteuttaa työnsä niiden mukaisesti	huomioi työohjeet ja asiakaskohteen toiminnan sekä toteuttaa työnsä niiden mukaisesti kustannustehokkaasti ja kehittää niitä asiakaslähtöisesti
	pukeutuu tilanteeseen sopivalla tavalla ja käyttää tarvittavia suojaimia	pukeutuu tilanteeseen sopivalla tavalla ja käyttää tarvittavia suojaimia	pukeutuu tilanteeseen sopivalla tavalla ja käyttää tarvittavia suojaimia
Asiakaskohteen huomioiminen	noudattaa annettuja asiakaskohteen ohjeita	noudattaa asiakaslähtöisesti asiakaskohteen ohjeita ja toimintatapoja	noudattaa asiakaslähtöisesti asiakaskohteen toimintatapoja ja toimii niiden perusteella liikaan, tilanteeseen ja ympäristöön nähden sopivimmalla tavalla
Työn suunnittelu	valitsee ohjeiden mukaisesti sopivat työmenetelmät ja välineet hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tarkoituksenmukaiset työmenetelmät ja välineet hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi. Suunnittelee toimivan työjärjestyksen	valitsee parhaiten soveltuvat työmenetelmät ja välineet ja työjärjestyksen taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
Ylläpitosiivoustyön toteuttaminen	selviytyy työtehtävistään mutta tarvitsee seuraavan työvaiheen oivaltamiseen ohjausta	selviytyy työtehtävästä ja ennakoii tulevat työvaiheet toimien oma-aloitteisesti ja ergonomisesti	selviytyy työtehtävästä sujuvasti, taloudellisesti ja ennakoii tulevat työvaiheet sekä huomioi ne toiminnassaan toimien oma-aloitteisesti ja ergonomisesti
	raportoi työnsä ohjeiden mukaisesti	raportoi työnsä ja poikkeamat ohjeiden mukaisesti	raportoi työnsä ohjeiden mukaisesti sekä tiedottaa poikkeamista eteenpäin sidosryhmille
Laadun merkityksen huomioiminen omassa palveluorganisaatiossa	toimii ohjeiden mukaan toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi
Asiakaskohteen työohjeiden toteuttaminen	toteuttaa ohjatusti asiakaskohteen työohjeita	toteuttaa asiakaskohteen työohjeita	soveltaa asiakaskohteen työohjeita

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
		Opiskelija	
Palveluorganisaation mukaisten puhtauspalvelujen toteuttaminen	toteuttaa ohjeiden mukaisesti kohteen edellyttämää puhtautta	toteuttaa kohteen edellyttämää puhtautta	toteuttaa tarkoituksenmukaisesti kohteen edellyttämää puhtautta
Ylläpitosiivousmenetelmien hallinta	tuottaa ohjeiden mukaisesti puhtauspalvelua huomioiden lian, pintamateriaalit ja tehokkuuden sekä ergonomian työssään	tuottaa puhtauspalvelua valitsemallaan työmenetelmällä huomioiden lian, pintamateriaalit ja tehokkuuden sekä ergonomian työssään	tuottaa puhtauspalvelua valitsemallaan työmenetelmällä huomioiden lian, pintamateriaalit ja tehokkuuden sekä ergonomian työssään ja arvioi työmenetelmän soveltuvuutta työn edetessä
Pintamateriaalien puhdistaminen ja hoitaminen	puhdistaa eri pintamateriaaleja ohjeiden mukaan sekä hoitaa eri pintamateriaaleja yhdessä työparin kanssa	puhdistaa ja hoitaa eri pintamateriaaleja	puhdistaa ja hoitaa eri pintamateriaaleja ja perustelee työväline- ja puhdistusainevalintansa
Ylläpitosiivoustyöhön liittyvien työvälineiden hallinta ja huolto	käyttää ja huoltaa työvälineitä ohjeiden mukaisesti	käyttää ja huoltaa työvälineitä tilanteeseen sopivalla tavalla	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvat työvälineet, käyttää niitä ergonomisesti ja tehokkaasti sekä huoltaa käyttämänsä välineet

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
		Opiskelija	
Palveluorganisaation toimintatapojen huomiointi	toimii palveluorganisaation ohjeiden mukaisesti	toimii palveluorganisaation ohjeiden mukaisesti ja lisää omalla käytöksellään alan arvostusta	toimii palveluorganisaation ohjeiden mukaisesti ja kehittää oman palveluorganisaationsa toimintaa ja alan arvostusta
Lian tunteminen	tietää asiakaskohteen yleisimmät likatyypit ja niiden poistamiseen tarvittavat puhdistusmenetelmät, -välineet ja -aineet	tuntee asiakaskohteen yleisimmät likatyypit ja niiden poistamiseen tarvittavat puhdistusmenetelmät, -välineet ja -aineet	tuntee asiakaskohteen yleisimmät likatyypit ja niiden poistamiseen tarvittavat puhdistusmenetelmät, -välineet ja -aineet
	poistaa lian ohjeiden mukaisesti	poistaa lian tarkoituksenmukaisin menetelmin	poistaa lian soveltuvaa puhdistusvälinettä ja -ainetta käyttäen ja perustelee valintansa
Pintamateriaalien tunteminen	tietää kohteen yleisimpien pintamateriaalien hoito- ja puhdistusohjeet sekä toimii ohjeiden mukaisesti	selvittää pintamateriaalit sekä puhdistaa ja hoitaa pinnan ohjeiden mukaisesti	selvittää pintamateriaalit ja pinnan kulutuksen sekä puhdistaa ja hoitaa kohteen pintamateriaalit
Kustannustehokas puhdistuspalvelun tuottaminen	toimii ohjeiden mukaisesti kustannustehokkaasti huomioiden annosteluohjeet, välineiden valinnan, materiaalin kulutuksen ja työjärjestyksen	toimii kustannustehokkaasti huomioiden annosteluohjeet, välineiden valinnan, materiaalin kulutuksen, työjärjestyksen ja alueella siirtymiseen käytettävän ajan	toimii kustannustehokkaasti huomioiden annosteluohjeet, välineiden valinnan, materiaalin kulutuksen, työjärjestyksen ja alueella siirtymiseen käytettävän ajan
			kehittää työnsä kustannustehokkuutta puhdistuspalvelun kuormittavuuden ja taloudellisuuden huomioiden

Poikkeustilanteissa toimiminen	noudattaa poikkeustilanteeseen annettuja ohjeita. Käynnistää ohjeiden mukaisesti tarvittavat toimenpiteet	toimii poikkeustilanteissa ohjeiden mukaisesti ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet asiakaskohteen toiminnan huomioiden	toimii poikkeustilanteissa ohjeiden mukaisesti huomioiden asiakaskohteen toiminnan sekä käynnistää tarvittavat toimenpiteet ja tiedottamisen sovitulla tavalla
Ympäristövaikutusten huomioiminen	noudattaa annettuja ympäristölähtöisiä toimintaohjeita	toimii ympäristölähtöisesti	kehittää työnsä ympäristölähtöisyyttä
Lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden noudattaminen	toimii ohjeiden mukaisesti määräysten edellyttämällä tavalla	toimii ohjeiden määräysten edellyttämällä tavalla	huomioi ohjeet määräykset työskentelyssään ja toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot</b>	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asenoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osaltaan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa käytöstä ja vie huoltoon vialliset työvälineet sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalinmenekit	laskee työajan ja materiaalinmenekit, mutta toteutumassa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalinmenekit sekä toteuttaa työnsä mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta

Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella
----------------	---	--	---

### 4.3 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, toimitilapalvelujen koulutusohjelma, toimitilahuoltaja

#### 4.3.1 Ylläpitosiivous

#### 4.3.1.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

##### **Ammattitaidon osoittamistavat:**

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla ylläpitosiivoukseen aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät).

##### **Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään**

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö

##### **Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:**

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään esimerkiksi, että opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **Ylläpitosiivous**-arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenetely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi)

### 4.3 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, toimitilapalvelujen koulutusohjelma, toimitilahuoltaja

#### 4.3.2 Perussiivous

- laajuus 20ov
- ajoitus vuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p><b>Opintojakso: Perussiivous</b></p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen työohjeiden sekä kohteen toiminnan ja tilanteiden mukaisesti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa</li> <li>- toteuttaa palvelua oman palveluorganisaation toimintatavan mukaan valmistautua työtehtäviinsä, suunnitella omaa työaikataulunsa ja huomioi työturvallisuusmääräykset</li> <li>- valita ja käyttää asiakaskohteen likatyypeille ja pintamateriaaleille tarkoituksenmukaiset ja ympäristölähtöiset siivousmenetelmät, -koneet, -välineet ja -aineet</li> <li>- puhdistaa lattia-, taso-, kosketus-, pysty- ja kattopinnat sekä sisusteet, jotta puhtaustaso saadaan nostetuksi sovitulle tasolle kiinteistön arvon säilyttämiseksi</li> <li>- puhdistaa, hoitaa ja suojaa asiakaskohteen eri pintojen materiaaleja toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa ja huolehtia asiakas turvallisuudesta</li> <li>- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla ja tehdä sovitut lopputyöt</li> <li>- arvioida omaa työsuoritustaan ja hyödyntää saamaansa palautetta</li> </ul>	<p><b>Opintojakso: Perussiivous (16 ov)</b> T1 – K3</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita <b>ei</b> arvioida <b>näytöllä</b>)</li> <li>- mahdollisesti verkkokeskustelut ja -tehtävät</li> <li>- harjoitustyöt</li> <li>- tehtävät</li> <li>- tarvittaessa koe tms.</li> <li>- mahdollisesti portfolio tai oppimispäiväkirja</li> </ul>	<p><b>T1 – K3</b></p> <p><b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu <b>punaisella</b></li> </ul> <p><b>Näyttöympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan työkohte tai mahdollisimman hyvin sen oloja vastaava paikka</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osallistuminen työkohteen perussiivoukseen</li> </ul> <p><b>Näytön arviointisijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikkaohjaajan koulutus ja/tai vahva työkokemus</li> <li>- opiskelijan itsearviointi</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää opettaja ja työpaikkaohjaaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset ja heidän asiakaskohteet</li> <li>- oppilaitoksessa</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lähiopetus</li> <li>- käytännöntyöharjoitteet</li> <li>- <b>TOP</b></li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- esimerkiksi ammattikirjallisuus kuten esim. kirjat: Siivoustyön käsikirja ja perussiivous sekä muut mahdolliset siivousteknisen liiton julkaisut</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internet materiaali</li> <li>- opintomonisteet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaalit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>

<b>Työssäoppiminen</b> - kiinteistöpalvelualan yrityksen palvelutoiminta asiakaskohteissa	<b>Työssäoppiminen</b> (4 ov) Suor. / Kesk. - arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita ei arvioida näytöllä) - harjoitustyöt ja tehtävät - tarvittaessa tulityö ja, tai työturvallisuuskortti - oppimispäiväkirja - verkkokeskustelut ja -tehtävät		
--	--	--	--

### 4.3 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, toimitilapalvelujen koulutusohjelma, toimitilahuoltaja

#### 4.3.2 Perussiivous

##### 4.3.2.1 Perussiivous, arviointikriteerit

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan **keskeinen sisältö**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>1. Työprosessin hallinta</b>	Opiskelija		
Perussiivoustöiden suunnittelu	huomioi työohjeet ja asiakaskohteen toiminnan mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa. Toteuttaa työnsä ohjeiden mukaisesti	huomioi työohjeet ja asiakaskohteen toiminnan sekä toteuttaa työnsä niiden mukaisesti	huomioi työohjeet ja asiakaskohteen toiminnan sekä toteuttaa työnsä työohjeiden mukaisesti ja jaksottaa työnsä järkevällä tavalla
	valitsee siivousaineet, -välineet ja koneet työtä varten mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	valitsee tarkoituksenmukaiset siivousaineet, -välineet ja koneet työtä varten	valitsee soveltuvimmat siivousaineet, -välineet ja koneet työtä varten
	valitsee ohjeiden mukaisesti sopivan työmenetelmän ja työjärjestyksen	valitsee tarkoituksenmukaisen työmenetelmän ja työjärjestyksen	valitsee soveltuvan työmenetelmän ja työjärjestyksen taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
	pukeutuu työtehtävään sopivalla tavalla ja käyttää tarvittavia suojaimia ohjeiden mukaisesti	pukeutuu työtehtävään sopivalla tavalla ja käyttää tarvittavia suojaimia	pukeutuu työtehtävään sopivalla tavalla ja käyttää tarvittavia suojaimia
Perussiivouksen turvallinen ja kustannustehokas toteuttaminen	toteuttaa työsuunnitelmaa mutta tarvitsee seuraavan työvaiheen oivaltamiseen ohjausta	toteuttaa työsuunnitelmaa, selviytyy työtehtävistä suunnitelmien mukaisesti ja ennakoii tulevat työvaiheet ergonomisesti ja turvallisuuden liittyvät asiat huomioiden	toteuttaa työsuunnitelmaa, selviytyy työtehtävistä sovitussa ajassa ja ennakoii tulevat työvaiheet oma-aloitteisesti, ergonomisesti ja turvallisuuden liittyvät asiat huomioiden
Palveluorganisaation ja asiakaskohteen laadun toteuttaminen	noudattaa annettuja kohteen ohjeita	noudattaa asiakaslähtöisesti kohteen ohjeita ja toimintatapoja	noudattaa asiakaslähtöisesti kohteen toimintatapoja, huomioi asiakaskohteen toiminnan omassa työsuunnittelussa laadukkaan palvelun tuottamiseksi
	tiedottaa ohjeiden mukaisesti muuttuvista tilanteista	tiedottaa muuttuvista tilanteista	tiedottaa sidosryhmiä muuttuvista tilanteista

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta</b>	Opiskelija		
Palveluorganisaation mukaisten puhtauspalvelujen toteuttaminen	toteuttaa kohteen edellyttämää puhtautta ohjeiden mukaisesti	toteuttaa kohteen edellyttämää puhtautta	toteuttaa tarkoituksenmukaisesti kohteen edellyttämää puhtautta
Siivousmenetelmien hallinta	tuottaa puhtauspalvelua ohjeiden mukaisilla siivousmenetelmillä huomioiden lian ja pintamateriaalin mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	tuottaa puhtauspalvelua valitsemallaan siivousmenetelmällä huomioiden lian, pintamateriaalit ja tehokkuuden	tuottaa puhtauspalvelua valitsemallaan siivousmenetelmällä huomioiden lian, pintamateriaalit ja tehokkuuden sekä arvioi menetelmän soveltuvuutta työn edetessä
	poistaa lian ohjeiden mukaisesti	poistaa lian tarkoituksenmukaisin menetelmin	poistaa lian soveltuvaa puhdistusvälinettä ja -ainetta käyttäen ja perustelee valintansa
Pintamateriaalien puhdistaminen ja hoitaminen ja suojaaminen	puhdistaa eri pintamateriaaleja Hoitaa ja suojaa pintamateriaaleja mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	puhdistaa, hoitaa ja suojaa pintamateriaaleja	puhdistaa, hoitaa ja suojaa pintamateriaaleja ja perustelee työväline- ja puhdistusainevalintansa
Perussiivoustyöhön liittyvien työvälineiden ja koneiden hallinta ja huolto	käyttää ja huoltaa työvälineitä ja koneita turvallisesti ja ergonomisesti mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	käyttää ja huoltaa työvälineitä ja koneita turvallisesti ja ergonomisesti	valitsee tilanteeseen tehokkaimmat työvälineet ja koneet, käyttää ja huoltaa niitä turvallisesti ja ergonomisesti

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>3. Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>	Opiskelija		
Palveluorganisaation toimintatapojen huomiointi	toimii palveluorganisaation ohjeiden mukaisesti	toimii palveluorganisaation ohjeiden mukaisesti ja lisää omalla käytöksellään alan arvostusta	toimii palveluorganisaationsa ohjeiden mukaisesti ja kehittää oman palveluorganisaationsa toimintaa ja alan arvostusta
Lian tunteminen	tietää asiakaskohteen yleisimmät likatyypit ja niiden poistamiseen tarvittavat puhdistusmenetelmät, -koneet, -välineet, ja -aineet	tuntee asiakaskohteen yleisimmät likatyypit ja niiden poistamiseen tarvittavat puhdistusmenetelmät, -koneet, -välineet ja -aineet	tuntee asiakaskohteen yleisimmät likatyypit ja niiden poistamiseen tarvittavat puhdistusmenetelmät, -koneet, -välineet ja aineet
Pintamateriaalien tunteminen	tietää kohteen yleisimpien pintamateriaalien hoito-, suojaus- ja puhdistusohjeet sekä toimii ohjeiden mukaisesti.	selvittää pintamateriaalit sekä puhdistaa hoitaa ja suojaa pinnan ohjeiden mukaisesti	Selvittää pintamateriaalit ja pinnan kulutuksen sekä puhdistaa, hoitaa ja suojaa kohteen pintamateriaalit
Kustannustehokas puhdistuspalvelun tuottaminen	toimii ohjeiden mukaisesti kustannustehokkaasti huomioiden annosteluohjeet, välineiden ja koneiden valinnan, materiaalin kulutuksen ja työjärjestyksen mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	toimii kustannustehokkaasti huomioiden annosteluohjeet, välineiden ja koneiden valinnan, materiaalin kulutuksen, työjärjestyksen ja alueella siirtymiseen käytettävän ajan	toimii kustannustehokkaasti huomioiden annosteluohjeet, välineiden ja koneiden valinnan, materiaalin kulutuksen, työjärjestyksen ja alueella käytettävän ajan sekä kehittää työnsä kustannustehokkuutta puhdistuspalvelun kuormittavuuden ja taloudellisuuden ja ergonomian huomioiden
Poikkeustilanteissa	noudattaa poikkeustilanteissa	toimii poikkeustilanteissa	toimii poikkeustilanteissa ohjei-

toimiminen	seen annettuja ohjeita sekä käynnistää ohjeiden mukaisesti tarvittavat toimenpiteet	ohjeiden mukaisesti ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet asiakaskohteen toiminnan huomioiden	den mukaisesti huomioiden asiakaskohteen toiminnan sekä käynnistää tarvittavat toimenpiteet ja tiedottamisen sovitulla tavalla
Ympäristövaikutusten huomioiminen	noudattaa annettuja ympäristölähtöisiä toimintaohjeita	toimii ympäristölähtöisesti	kehittää työnsä ympäristölähtöisyyttä
Lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden noudattaminen	toimii ohjeiden mukaisesti määräysten edellyttämällä tavalla	toimii määräysten edellyttämällä tavalla	huomioi määräykset työskentelyssään ja toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot</b>	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osaltaan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa käytöstä ja vie huoltoon vialliset työvälineet sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalinemakit	laskee työajan ja materiaalinemakit, mutta toteutuksessa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalinemakit sekä toteuttaa työn sen mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella

### 4.3 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset tutkinnon osat, toimitilapalvelujen koulutusohjelma, toimitilahuoltaja

#### 4.3.2 Perussiivous

##### 4.3.2.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

###### **Ammattitaidon osoittamistavat:**

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla perussiivoukseen aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät).

###### **Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään**

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö

###### **Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:**

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään esimerkiksi, että opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **Perussiivous**–arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarviointista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

Pirkanmaan ammattiopistossa on tarjolla lähiopetuksena seuraavat valinnaiset tutkinnonosat: rakennustekniset korjaustyöt 10 ov, ulkoalueiden hoito 10 ov, ko-  
neiden käsittely 10 ov sekä paikallisesti tarjottava tutkinnonosa kiinteistöpalvelujen vuodenaikaan sidotut työt 10 ov. Kiinteistöpalvelujen perustutkinnossa  
mahdollistetaan yksilöllisten opinpolkujen toteutuminen niin, että opiskelija voi suorittaa muunkin kiinteistöpalvelujen perustutkinnon valtakunnallisessa ope-  
tussuunnitelmassa olevan koulutusohjelmalle soveltuvan kaikille valinnaisen tutkinnonosan kokonaan työssäoppimalla, jolloin koko tutkinnonosa arvioidaan  
yhtenä kokonaisuutena valtakunnallisen opetussuunnitelman arviointiperusteiden mukaan.

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

##### 4.4.1 Rakennustekniset korjaustyöt

- laajuus 10 ov
- ajoitus vuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p><b>Opintojakso: Rakennustekniset korjaustyöt</b></p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- toimia erilaisissa asiakaspalvelu tilanteissa</li> <li>- suunnitella omaa työaikatauluansa</li> <li>- tehdä pienimuotoisia rakennuksen ulko- ja sisäverhousten korjaustyöitä</li> <li>- tehdä kiinteistön kalusteisiin ja varusteisiin liittyviä korjaustyöitä</li> <li>- tehdä ovien ja ikkunoiden toimivuuteen liittyviä korjaustyöitä</li> <li>- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat</li> <li>- arvioida omaa työsuoritustaan</li> <li>- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla</li> </ul>	<p><b>Opintojakso: Rakennustekniset korjaustyöt (9 ov)</b></p> <p>T1 – K3</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita <b>ei</b> arvioida <b>näytöllä</b>)</li> <li>- harjoitustyöt</li> <li>- tehtävät</li> <li>- mahdollisesti portfolio tai oppimispäiväkirja</li> </ul>	<p><b>T1 – K3</b></p> <p><b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu <b>punaisella</b></li> <li>-</li> </ul> <p><b>Näyttöympäristö:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan työkohde tai mahdollisimman hyvin sen oloja vastaava paikka</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rakennusteknisiin korjaustöihin osallistuminen</li> </ul> <p><b>Näytön arviointisijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- työpaikkaohjaaja/opettaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikkaohjaajan koulutus ja/tai vahva työkokemus</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää opettaja ja työpaikkaohjaaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset</li> <li>- koulussa</li> </ul> <p><b>Aiemmat opinnot:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- suoritettuna pakollinen tutkinnonosa</li> <li>- edennyt opinnoissaan normaaliin tahtiin</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lähiopetus työsalissa ja, tai luokassa</li> <li>- työturvallisuuskortti</li> <li>- harjoittelu työsalissa ja (tai) luokassa</li> <li>- TOP</li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- esimerkiksi ammattikirjallisuus kuten esim., kirjat: Kiinteistönhoidon perusteet, Kiinteistönhoidon käsikirja</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internet materiaali</li> <li>- työturvallisuuskorttikoulutusmateriaali</li> <li>- opintomonisteeet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaalit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>

<p><b>Työssäoppiminen</b> - harjoitellaan käytännössä opintojaksojen sisältöjä</p>	<p><b>Työssäoppiminen (1 ov)</b> Suor. / Kesk. - arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita ei arvioida näytöllä) - ennen työssäoppimista harjoitustyöt koululla - oppimispäiväkirja - mahdollisesti verkkokeskustelut ja -tehtävät</p>		
--	---	--	--

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

##### 4.4.1 Rakennustekniset korjaustyöt

##### 4.4.1.1 Rakennustekniset korjaustyöt, arviointikriteerit

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan **keskeinen sisältö**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>1. Työprosessien hallinta</b>	Opiskelija		
Oman työskentelyn ja korjaustyön suunnittelu	valitsee työmenetelmän, -välineet ja materiaalit hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen työmenetelmän, -välineet ja materiaalit hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvan työmenetelmän, -välineet ja materiaalit taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
Korjaustöiden kustannustehokas ja laadukas toteuttaminen	tarvitsee seuraavan työvaiheen oivaltamiseen ohjausta	selviytyy työtehtävästä ja ennakoivat tulevat työvaiheet toimien oma-aloitteisesti	selviytyy työtehtävästä sujuvasti ja ennakoivat tulevat työvaiheet sekä huomioi ne toiminnassaan toimien oma-aloitteisesti ja itsenäisesti
Laadun merkityksen huomioiminen	toimii kiinteistön rakennusteknisille korjaustöille asetettujen laatuvaatimusten mukaisesti	toimii korjaustyölle asetettujen laatuvaatimusten mukaisesti	toimii korjaustyölle asetettujen laatuvaatimusten mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatuvaatimusten saavuttamiseksi

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta</b>	Opiskelija		
Korjaustöihin liittyvien työmenetelmien hallinta	työskentelee valitsemallaan työmenetelmällä, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä ja arvioi sen soveltuvuutta työn edetessä
Työvälineiden hallinta	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein ja hyödyntää niitä työssään
	huoltaa käyttämänsä työvälineet	huoltaa käyttämänsä työvälineet	huoltaa käyttämänsä työvälineet
Materiaalien hallinta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä lajittelee syntyneet jätteet. Tarvitsee joissakin työvaiheissa ohjausta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta	suunnittelee työnsä käyttämänsä materiaalien ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään sekä toimii niiden edellyttämällä tavalla	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja tarvittaessa kertoo asiakkaalle havaitsemistaan epäkohdista	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Palveluorganisaation tunteminen	tietää palveluorganisaationsa toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaationsa toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaationsa toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Asiakaskohteen tunteminen	tietää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Sopimusten merkityksen tunteminen	tietää kiinteistönhoitosopimuksen merkityksen hoitotyön kannalta	ymmärtää kiinteistönhoitosopimuksen merkityksen hoitotyön kannalta	huomioi kiinteistönhoitosopimuksen ehdot työssään
Työselitysten sekä asennus-, huolto- ja korjausohjeiden tulkitseminen	tietää työselitysten sekä valmistajien asennus-, huolto- ja korjausohjeiden merkityksen työn kannalta	ymmärtää työselityksiä sekä valmistajien asennus-, huolto- ja korjausohjeita sekä ymmärtää niiden merkityksen työn kannalta	käyttää työssään työselityksiä sekä hyödyntää työssään valmistajien asennus-, huolto- ja korjausohjeita
Rakennuksen rakennusosien, kalusteiden ja varusteiden sekä niiden huolto- ja pienkorjauskohteiden tunteminen	tunnistaa rakennuksen rakennusosia, kalusteita ja varusteita sekä tietää näiden yleisimmät huolto- ja pienkorjauskohteet	ymmärtää rakennuksen rakenteita sekä rakennusosien, kalusteiden ja varusteiden kunnan merkityksen kiinteistön käyttäjälle sekä tuntee yleisimmät huolto- ja pienkorjauskohteet	huomioi työssään rakennuksen rakenteen sekä rakennusosien, kalusteiden ja varusteiden kunnan merkityksen kiinteistön elinkaaren kannalta sekä tuntee yleisimmät huolto- ja korjauskohteet
Rakennusjätteiden jätehuoltomääräysten.	tietää paikalliset rakennusjätteiden jätehuoltomääräykset ja toimii niiden mukaisesti	ymmärtää paikallisten rakennusjätteiden jätehuoltomääräysten merkityksen ja toimii määräysten mukaisesti	toimii paikallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti sekä edistää työssään omaaloitteisesti kestävä kehitystä

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asenoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osaltaan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä

	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa käytöstä ja vie huoltoon vialliset työvälineet sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalien menet	laskee työajan ja materiaalien menet, mutta toteutuksessa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalien menet sekä toteuttaa työn sen mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, kiinteistöpalvelujen perustutkinto

##### 4.4.1 Rakennustekniset korjaustyöt

##### 4.4.1.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

###### **Ammattitaidon osoittamistavat:**

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla kiinteistön rakennusteknisiin korjaustöihin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät).

###### **Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään**

- työprosessin hallinta kokonaan
- työtehtävän hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista ainakin vuorovaikutustaidot

###### **Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:**

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään, että esim. opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **Rakennustekniset korjaustyöt** -arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

##### 4.4.2 Ulkoalueiden hoito

- laajuus 10 ov
- ajoitus opintovuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p><b>Opintojakso: Ulkoalueiden hoito</b></p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- toimia erilaisissa asiakaspalvelu tilanteissa</li> <li>- suunnitella omaa työaikatauluansa</li> <li>- huolehtia ympärivuotisesta ulkoalueiden puhtaanapidosta</li> <li>- tehdä eri vuodenaikoina nurmikon ja istutusten hoitotyöt</li> <li>- ottaa huomioon eri vuodenaikojen asettamat vaatimukset ulkoalueiden käytössä</li> <li>- käyttää ulkoalueiden hoitotöissä tarvittavia pienkoneita sekä huoltaa niitä</li> <li>- tehdä talvikauden liukkauden torjunta- ja hiekoitustyöt</li> <li>- poistaa graffitit tai töherrykset kiinteistön pinnoilta</li> <li>- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat</li> <li>- arvioida omaa työsuoritustaan</li> <li>- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla</li> </ul>	<p><b>Opintojakso 1 (8 ov)</b> T1 – K3</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita <b>ei</b> arvioida <b>näytöllä</b>)</li> <li>- harjoitustyöt</li> <li>- tehtävät</li> <li>- mahdollisesti portfolio tai oppimis-päiväkirja</li> </ul>	<p><b>T1 – K3</b></p> <p><b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu <b>punaisella</b></li> </ul> <p><b>Näyttöympäristö:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan työkohte tai mahdollisimman hyvin sen oloja vastaava paikka</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan normaaleissa ulkoalueiden hoidon työtehtävissä</li> </ul> <p><b>Näytön arvioitsijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opettaja ja/tai työpaikkaohjaaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikkaohjaajan koulutus ja/tai vahva työkokemus</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää opettaja ja työpaikkaohjaaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset</li> <li>- oppilaitoksessa</li> </ul> <p><b>Aiemmat opinnot:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- suoritettuna pakollinen tutkinnonosa</li> <li>- edennyt opinnoissaan normaaliin tahtiin</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lähiopetus työsalissa ja, tai luokassa</li> <li>- harjoittelu työsalissa ja (tai) luokassa</li> <li>- TOP</li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- esimerkiksi ammattikirjallisuus kuten esim. kirjat: Kiinteistönhoidon perusteet, Kiinteistönhoidon käsikirja</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internet materiaali</li> <li>- opintomonisteet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaalit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>

<p><b>Työssäoppiminen</b> - harjoitellaan käytännössä opintojaksojen sisältöjä</p>	<p><b>Työssäoppiminen (2 ov)</b> Suor. / Kesk. - arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita ei arvioida näytöllä) - ennen työssäoppimista harjoitus-työt koululla - oppimispäiväkirja - mahdollisesti verkkokeskustelut ja -tehtävät</p>		
--	--	--	--

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

##### 4.4.2 Ulkoalueiden hoito

##### 4.4.2.1 Ulkoalueiden hoito, arviointikriteerit

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan **keskeinen sisältö**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>1. Työprosessien hallinta</b>	Opiskelija		
Oman työskentelyn ja ulkoalueiden hoitotyön suunnittelu	valitsee työmenetelmän, -välineet ja materiaalit hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen työmenetelmän, -välineet ja materiaalit hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvan työmenetelmän, -välineet ja materiaalit taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
Ulkoalueiden hoitotyön kustannustehokas ja laadukas toteuttaminen	tarvitsee seuraavan työvaiheen oivaltamiseen ohjausta	selviytyy työtehtävästä ja ennakoii tulevat työvaiheet toimien oma-aloitteisesti	selviytyy työtehtävästä sujuvasti ja ennakoii tulevat työvaiheet sekä huomioi ne toiminnassaan toimien oma-aloitteisesti ja itsenäisesti
Laadun merkityksen huomioiminen	toimii kiinteistön ulkoalueiden hoitotyölle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii ulkoalueiden hoitotöille asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii ulkoalueiden hoitotöille asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<b>2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta</b>	Opiskelija		
Ulkoalueiden hoitotöihin liittyvien työmenetelmien hallinta	työskentelee valitsemallaan työmenetelmällä, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä  sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä ja arvioi sen soveltuvuutta työn edetessä  sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
Työvälineiden hallinta	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein ja hyödyntää niitä työssään
	huoltaa käyttämänsä työvälineet	huoltaa käyttämänsä työvälineet	huoltaa käyttämänsä työvälineet
Materiaalien hallinta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä lajittelee syntyneet jätteet. Tarvitsee joissakin työvaiheissa ohjausta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta	suunnittelee työnsä käyttämiensä materiaalien ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään sekä toimii niiden edellyttämällä tavalla	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja tarvittaessa kertoo asiakkaalle havaitsemistaan epäkohdista	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Palveluorganisaation tunteminen	tietää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Asiakaskohteen tunteminen	tietää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Sopimusten merkitysten tunteminen	tietää kiinteistöhoitosopimuksen merkityksen hoitotyön kannalta	ymmärtää kiinteistöhoitosopimuksen merkityksen hoitotyön kannalta	huomioi kiinteistöhoitosopimuksen ehdot työssään
Pienkoneiden käyttö- ja huolto-ohjeiden tulkitseminen	tietää valmistajien käyttö- ja huolto-ohjeiden merkityksen työn kannalta	ymmärtää käyttö- ja huolto-ohjeita sekä ymmärtää niiden merkityksen työn kannalta	käyttää sekä hyödyntää työssään valmistajien käyttö- ja huolto-ohjeita
Nurmikon ja istutusten hoito-ohjeiden tunteminen	tietää nurmikon ja istutusten hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää nurmikon ja istutusten hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää nurmikon ja istutusten hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Liikennealueiden hoito-ohjeiden tunteminen	tietää liikennealueiden hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää liikennealueiden hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää liikennealueiden hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Jätehuoltomääräysten hallinta.	tietää paikalliset jätehuoltomääräykset ja toimii niiden mukaisesti	ymmärtää paikallisten jätehuoltomääräysten merkityksen ja toimii määräysten mukaisesti	toimii paikallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti sekä edistää työssään omaaloitteisesti kestävä kehitystä

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asenoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osal-	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita, havaitsee ja tun-

	vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	taan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	nistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa käytöstä ja vie huoltoon vialliset työvälineet sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalien menet	laskee työajan ja materiaalien menet, mutta toteutuksessa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalien menet sekä toteuttaa työn sen mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvotelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

##### 4.4.2 Ulkoalueiden hoito

##### 4.4.2.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

###### **Ammattitaidon osoittamistavat:**

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla ulkoalueiden hoitotoihin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät).

###### **Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään**

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö

###### **Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:**

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään, että esim. opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamisista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **Ulkoalueiden hoito** -arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarviointista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnön menettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi)

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

##### 4.4.3 Koneiden käsittely

- laajuus 10 ov
- ajoitus opintovuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p><b>Opintojakso: Koneiden käsittely</b></p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- suunnitella omaa työaikatauluansa</li> <li>- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen ja työtehtävien mukaisesti</li> <li>- tehdä kiinteistöpalvelualalla käytettävien ajettavien koneiden ajonlähtötarkastuksen</li> <li>- ajaa koneita työtehtävän ja kohteen edellyttämällä tavalla</li> <li>- liittää ja irrottaa koneisiin kytkettäviä työlaitteita</li> <li>- arvioida koneen toimintakuntoa sekä tehdä koneen päivittäiset huollot</li> <li>- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat</li> <li>- arvioida omaa työsuoritustaan</li> <li>- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla</li> </ul>	<p><b>Opintojakso 1 (7 ov)</b> T1 – K3</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita <b>ei</b> arvioida <b>näytöllä</b>)</li> <li>- harjoitustyöt</li> <li>- tehtävät</li> <li>- mahdollisesti portfolio tai oppimispäiväkirja</li> </ul>	<p><b>T1 – K3</b></p> <p><b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu <b>punaisella</b></li> </ul> <p><b>Näyttöympäristö:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan työkohte tai mahdollisimman hyvin sen oloja vastaava paikka</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan koneavusteissa normaaleissa työtehtävissä</li> </ul> <p><b>Näytön arvioitsijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opettaja ja/tai työpaikkaohjaaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikkaohjaajan koulutus ja/tai vahva työkokemus</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja opettaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset</li> <li>- oppilaitoksessa</li> </ul> <p><b>Aiemmat opinnot:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- suoritettuna pakollinen tutkinnonosa</li> <li>- edennyt opinnoissaan normaaliin tahtiin</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lähiopetus työsalissa ja, tai luokassa</li> <li>- harjoittelu työsalissa ja (tai) luokassa</li> <li>- TOP</li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- esimerkiksi ammattikirjallisuus kuten esim. kirjat: Kiinteistönhoidon perusteet, Kiinteistönhoidon käsikirja</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internet materiaali</li> <li>- opintomonisteet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaalit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>

<p><b>Työssäoppiminen</b> - harjoitellaan käytännössä opintojaksojen sisältöjä</p>	<p><b>Työssäoppiminen (3 ov)</b> Suor. / Kesk. - arviointikohteet ja -kriteerit (arvioidaan ne kohteet, joita ei arvioida näytöllä) - ennen työssäoppimista harjoitustyöt koululla - oppimispäiväkirja - mahdollisesti verkkokeskustelut ja -tehtävät</p>		
--	---	--	--

**4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat****4.4.3 Koneiden käsittely****4.4.3.1 Koneiden käsittely, arviointikriteerit**

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan **keskeinen sisältö**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessien hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oman työskentelyn ja koneen käsittelyn suunnittelu	valitsee tilanteeseen sopivan koneen ja käsittelytavan hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi, mutta olosuhteiden muuttuessa tarvitsee ohjausta	valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen koneen käsittelytavan hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvan koneen käsittelytavan taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
Koneen käsittelyn kustannustehokas ja laadukas toteuttaminen	tarvitsee seuraavan työvaiheen oivaltamiseen ohjausta	selviytyy työtehtävästä ja ennakoii tulevat työvaiheet toimien oma-aloitteisesti	selviytyy työtehtävästä sujuvasti ja ennakoii tulevat työvaiheet sekä huomioi ne toiminnassaan toimien oma-aloitteisesti ja itsenäisesti
Laadun merkityksen huomioiminen	toimii koneen käsittelylle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii koneen käsittelylle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii koneen käsittelylle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Koneen käytön hallinta	käyttää konetta ja sen käyttämiä aineita turvallisesti	käyttää konetta ja sen käyttämiä aineita turvallisesti sekä tarkoituksenmukaisesti	käyttää konetta ja sen käyttämiä aineita turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti sekä arvioi työsuorituksiaan työn edetessä
		sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin	sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
Koneen käytönaikainen kunnon tarkkailu ja huolto	suoriutuu koneen käytönaikaisesta kunnon tarkkailusta ja päivittäishuollosta	suoriutuu itsenäisesti koneen käytönaikaisesta kunnon tarkkailusta ja päivittäishuollosta	suoriutuu itsenäisesti koneen käytönaikaisesta kunnon tarkkailusta ja päivittäishuollosta sekä arvioi työsuorituksiaan
	huoltaa käyttämänsä työvälineet	huoltaa käyttämänsä työvälineet	huoltaa käyttämänsä työvälineet
Koneen käyttämien aineiden käsittely	käsittelee koneen käyttämiä aineita turvallisesti sekä huolehtii asianmukaisesti syntyneistä jätteistä	käsittelee koneen käyttämiä aineita niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii asianmukaisesti syntyneistä jätteistä	käsittelee koneen käyttämiä aineita tehokkaasti sekä niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla ja huolehtii asianmukaisesti syntyneistä jätteistä

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit
------------------	--------------------

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen	huomioi määräykset työskentelyssään ja toimii niiden edellyttämällä tavalla	huomioi määräykset työskentelyssään ja tarvittaessa ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista	huomioi määräykset työskentelyssään ja toimii havaitsemisensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Palveluorganisaation tunteminen	tietää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Sopimusten merkityksen tunteminen	tietää koneen käyttöä, huoltoa ja korjausta koskevien sopimusten merkityksen koneen käytön kannalta	ymmärtää koneen käyttöä, huoltoa ja korjausta koskevan sopimuksen merkityksen koneen käytön kannalta	huomioi koneen käyttöä, huoltoa ja korjausta koskevien sopimusten ehdot työssään
Käyttö- ja huolto-ohjeiden tulkitseminen	tietää koneen käyttö- ja huolto-ohjeiden merkityksen koneen käytön kannalta	ymmärtää koneen käyttö- ja huolto-ohjeiden merkityksen koneen käytön kannalta	käyttää ja hyödyntää työssään koneen käyttö- ja huolto-ohjeita
Koneiden tekniikan tunteminen	tietää keskeisimpien koneiden toiminnan periaatteet sekä päivittäishuollon kohteet	ymmärtää keskeisimpien koneiden toiminnan periaatteet sekä päivittäishuollon kohteet	ymmärtää keskeisimpien koneiden toiminnan periaatteet ja päivittäishuollon kohteet sekä osaa opastaa muita koneen tekniikkaan liittyvissä asioissa
Ongelmajätteiden jätehuoltomääräysten tunteminen	tietää paikalliset ongelmajätteiden jätehuoltomääräykset ja toimii niiden mukaisesti	ymmärtää paikallisten ongelmajätteiden jätehuoltomääräysten merkityksen ja toimii määräysten mukaisesti	toimii ongelmajätteiden kanssa paikallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti ja osaa opastaa muita

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit			
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija			
	Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asenoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
		huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
		tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
		noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osaltaan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa käytöstä ja vie huoltoon vialliset työvälineet	

			sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalimenekit	laskee työajan ja materiaalimenekit, mutta toteutuksessa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalimenekit sekä toteuttaa työn sen mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvotelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, kiinteistöpalvelujen perustutkinto

##### 4.4.3 Koneiden käsittely

##### 4.4.3.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

###### Ammattitaidon osoittamistavat:

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa käyttämällä kiinteistöpalvelualan ajettavia koneita ja niiden työlaitteita aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät).

###### Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työtehtävän hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot kokonaan

###### Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään, että esim. opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamisista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **Koneiden käsittely** -arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnön menettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, paikallisesti tarjottava tutkinnonosa

##### 4.4.4 Kiinteistöpalvelujen vuodenaikoihin sidotut työt

- laajuus 10 ov
- ajoitus opintovuosi

Opintojaksot ja ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p><b>Opintojakso: Kiinteistöpalvelujen vuodenaikoihin sidotut työt</b></p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa</li> <li>- suunnitella omaa työaikatauluansa</li> <li>- huolehtia ympärivuotisesta ulkoalueiden kunnossapidosta</li> <li>- tehdä eri vuodenaikoina piha-alueiden hoitotyöt</li> <li>- ottaa huomioon eri vuodenaikojen asettamat vaatimukset asiakaskohteen normaalissa käytössä</li> <li>- huoltaa työssään käyttämiä koneita</li> <li>- tehdä talvikauden lumityöt sekä liukkauden torjunta- ja hiekoitustyöt</li> <li>- tilaa tarvittaessa sopivat ammattilaiset hoitamaan erikoistöitä (esim. arboristit)</li> <li>- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat</li> <li>- arvioida omaa työsuoritustaan</li> </ul> <p>raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla</p> <p><b>Työssäoppiminen</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tehdään käytännössä opintojaksojen sisältöjä</li> </ul>	<p><b>Työssäoppiminen</b> (10 ov) Suor. / Kesk.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- oppimispäiväkirja</li> <li>- mahdollisesti verkkokeskustelut ja -tehtävät</li> </ul>	<p><b>T1 – K3</b></p> <p><b>Arviointikohteet ja -kriteerit:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu <b>punaisella</b></li> <li>- <b>Näyttöympäristö:</b></li> <li>- kiinteistöpalvelualan työkohte tai mahdollisimman hyvin sen oloja vastaava paikka</li> <li>-</li> </ul> <p><b>Näytön toteutus:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan normaaleissa, vuoden aikoihin sidotuissa työtehtävissä työtehtävissä</li> </ul> <p><b>Näytön arvioitsijat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opettaja ja/tai työpaikkaohjaaja</li> <li>- työpaikkaohjaajalla työpaikkaohjaajan koulutus ja/tai vahva työkokemus</li> </ul> <p><b>Näytön arvosanan muodostuminen:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi.</li> <li>- aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja (puheenjohtaja)</li> <li>- arvosanasta päättää opettaja ja työpaikkaohjaaja</li> </ul>	<p><b>Oppimisympäristöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kiinteistöpalvelualan yritykset</li> </ul> <p><b>Aiemmat opinnot:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- suoritettuna pakollinen tutkinnonosa</li> <li>- edennyt opinnoissaan normaaliin tahtiin</li> <li>- suoritettuna tutkinnon osa LVI-järjestelmien hoito</li> </ul> <p><b>Menetelmät:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- TOP</li> </ul> <p><b>Oppimateriaali:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ammattikirjallisuus kuten esimerkiksi kirjat: Kiinteistönhoidon perusteet, Kiinteistönhoidon käsikirja</li> <li>- viranomaismääräykset ja -ohjeet</li> <li>- internet materiaali</li> <li>- opintomonisteet</li> <li>- ohjelmistovalmistajien oppimateriaalit</li> <li>- yritysten ohjeet ja palvelusopimukset</li> </ul>

#### 4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

##### 4.4.4 Kiinteistöpalvelujen vuodenaikoihin sidotut työt

##### 4.4.4.1 Kiinteistöpalvelujen vuodenaikoihin sidotut työt, arviointikriteerit

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan **keskeinen sisältö**.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
		Opiskelija	
Arvioidaan oman työn suunnittelua, työsuorituksen arviointia ja oman toiminnan kehittämistä.	suunnittelee työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	suunnittelee oman työnsä	suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia töitä ja tehtäviä
	arvioi työnsä onnistumista	arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa ja selviytyy uusista ja muuttuvista tilanteista oma-aloitteisesti	arvioi työnsä onnistumista, perustelee arviotaan ja arvioi sekä kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään
Arvioidaan työkokonaisuuden toteuttamista, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta.	toimii tutuissa työtehtävissä	ottaa huomioon työskentelynsään työnsä kokonaisuuden (esim. mistä alkaa, mihin päätää ja mitä välineitä ym. työssä tarvitaan)	ottaa huomioon työnsä kokonaisuuden toimintaympäristönsä ja oman työnsä osana sitä
	työskentelee siten, että työn lopputulos on hyväksyttävissä työn suunnitelman tai laatutavoitteiden mukaisesti	työskentelee siten, että työn lopputulos sisältää työtehtävän erityisvaatimuksia	työskentelee työpaikan erityisvaatimusten mukaisesti siten, että työn lopputulos on tavoitteiden mukainen
	tarvitsee työvaiheissa etenemisessä ajoittaista ohjausta	etenee sujuvasti työvaiheesta toiseen	etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti sovittaen työnsä työympäristön muuhun toimintaan
	noudattaa työohjeita, työaikoja, sopimuksia sekä neuvottelee poikkeamista	tekee annetut tehtävät omatoimisesti ja huolehtii työtehtävistään alusta loppuun ja vastaa omasta työosuudestaan	tekee omalla vastuualueellaan omatoimisesti muitakin kuin annettuja työtehtäviä

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Ulkoalueiden hoitotöihin liittyvien työmenetelmien hallinta	työskentelee valitsemallaan työmenetelmällä, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä	työskentelee johdonmukaisesti valitsemallaan työmenetelmällä ja arvioi sen soveltuvuutta työn edetessä
		sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin	sopeuttaa työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
Työvälineiden hallinta	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein	käyttää työtehtävässä tarvittavia työvälineitä oikein ja hyödyntää niitä työssään
	huoltaa käyttämänsä työvälineet	huoltaa käyttämänsä työvälineet	huoltaa käyttämänsä työvälineet
Materiaalien hallinta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä lajittelee syntyneet jätteet. Tarvitsee joissakin työvaiheissa ohjausta	käyttää materiaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta	suunnittelee työnsä käyttämien materiaalien ominaisuuksien edellyttämällä tavalla sekä huolehtii syntyneiden jätteiden lajittelusta

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään sekä toimii niiden edellyttämällä tavalla	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja tarvittaessa kertoo asiakkaalle havaitsemistaan epäkohdista	huomioi työtehtävää koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet työskentelyssään ja toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Palveluorganisaation tunteminen	tietää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää palveluorganisaation toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Asiakaskohteen tunteminen	tietää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Sopimusten merkitysten tunteminen	tietää kiinteistönhoitosopimuksen merkityksen hoitotyön kannalta	ymmärtää kiinteistönhoitosopimuksen merkityksen hoitotyön kannalta	huomioi kiinteistönhoitosopimuksen ehdot työssään
Pienkoneiden käyttö- ja huolto-ohjeiden tulkitseminen	tietää valmistajien käyttö- ja huolto-ohjeiden merkityksen työn kannalta	ymmärtää käyttö- ja huolto-ohjeita sekä ymmärtää niiden merkityksen työn kannalta	käyttää sekä hyödyntää työssään valmistajien käyttö- ja huolto-ohjeita
Nurmikon ja istutusten hoito-ohjeiden tunteminen	tietää nurmikon ja istutusten hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää nurmikon ja istutusten hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää nurmikon ja istutusten hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Liikennealueiden hoito-ohjeiden tunteminen	tietää liikennealueiden hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää liikennealueiden hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella	ymmärtää liikennealueiden hoito-ohjeita ja osaa toimia niiden perusteella tilanteeseen nähden sopivimmalla tavalla
Jätehuoltomääräysten	tietää paikalliset jätehuolto-	ymmärtää paikallisten jäte-	toimii paikallisten jätehuolto-

hallinta.	tomääräykset ja toimii niiden mukaisesti	huoltomääräysten merkityksen ja toimii määräysten mukaisesti	määräysten mukaisesti sekä edistää työssään omaloitteisesti kestävästä kehitystä
-----------	--	--	--

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
		Opiskelija	
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.
	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään	huolehtii omasta fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystään
	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa	tuntee toimintaohjeet hätäensiapu- ja paloturvallisuustilanteissa
	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille työyhteisön jäsenille	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja vastaa osaltaan omasta ja työyhteisön turvallisuudesta	noudattaa annettuja turvallisuusohjeita. Havaitsee ja tunnistaa ennakoivasti työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa käytöstä ja vie huoltoon vialliset työvälineet sekä arvioi työvälineiden soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laskee ohjattuna työajan ja materiaalimenekit	laskee työajan ja materiaalimenekit, mutta toteutuksessa on vielä poikkeamia	laskee työajan ja materiaalimenekit sekä toteuttaa työn sen mukaisesti
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja kehittää sitä	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa asiallisesti palautetta vastaan	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta sovitun mukaisesti ja muuttaa toimintaansa palautteen mukaisesti	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista, noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä ottaa toiminnastaan palautetta omatoimisesti ja kehittää toimintaansa palautteen perusteella

#### **4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, kiinteistöpalvelujen perustutkinto**

##### **4.4.4 Kiinteistöpalvelujen vuodenaikoihin sidotut työt (Paikallisesti tarjottava kiinteistöpalvelujen tutkinnon osa)**

###### **4.4.4.2 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen**

###### **Ammattitaidon osoittamistavat:**

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla ulkoalueiden hoitotöihin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla (haastattelut, tehtävät ja muut luotettavat menetelmät)

###### **Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään**

- työprosessin hallinta kokonaan
- työtehtävien hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot kokonaan

###### **Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:**

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään, että esim. opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.

Tutkinnon osan **Kiinteistöpalvelujen vuodenaikoihin sidotut työt** -arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarviointista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi)

## 5 Tutkintoalan opinto-ohjaus

Tutkintoon sisältyy opinto-ohjausta vähintään 1,5 opintoviikkoa. Ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijaa kokonaisvaltaisesti opintojen eri vaiheissa. Ohjaukseen osallistuvat kaikki ammattiopiston opettajat, ryhmänohjaajat ja oppimisen tukipalveluhenkilöstö. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta.

Opettajan tehtävinä on ohjata ja motivoida opiskelijaa tutkinnon suorittamisessa ja opintojen suunnittelussa. Hänen tehtävänsä on myös auttaa opiskelijaa löytämään vahvuuksiaan ja kehittää oppimisen valmiuksiaan. Opettajat ovat myös opiskelijoiden tukena ammatillisessa kasvussa.

Ryhmänohjaaja toimii opiskelijan lähimpänä tukena opintojen ajan. Ryhmänohjaaja laatii opiskelijan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ja ohjaa opiskelijaa ammatillisiin opintoihin ja seuraa opintojen etenemistä suunnitellulla tavalla. Hän on myös opiskelijan tukena ammatillisessa kasvussa ja arjen asioissa. Ryhmänohjaaja on tärkeä yhteyshenkilö oppilaitoksen ja alaikäisen opiskelijan huoltajan välillä. Ryhmänohjaajan vastuulla on ottaa yhteyttä huoltajaan mm. silloin, kun opiskelijalla on selvittämättömiä poissaoloja, hänen opintonsa eivät etene suunnitellusti tai hänen toimintansa on muuten huolta herättävää.

Opinto-ohjaaja on opiskelijoiden tukena kaikissa opintoihin liittyvissä asioissa mm. henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien laadinnassa, ammatillisen kasvun tukemisessa, opintojen etenemisessä ja työelämään ja jatko-opintoihin ohjaamisessa.

### 5.1 Opintojen alkuvaiheen opinto-ohjaus

Opintojen alussa ns. orientaatiojaksolla koko henkilökunta ja ryhmänohjaaja osallistuvat opiskelijan perehdyttämiseen oppilaitosyhteisöön ja opiskeluun liittyviin asioihin. Ryhmänohjaaja pitää tulohaastattelun ja sen pohjalta opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS). Sen tarve korostuu etenkin, jos opiskelijan opintojen eteneminen poikkeaa oman ryhmän polusta. Tällaisia ovat esim. opiskelijat, joilla on osaamisen tunnustamista, etenemisvaikeuksia tai he suorittavat kaksositutkintoa. Tarvittaessa opiskelijalle tehdään henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). HOPS- ja HOJKS -asiakirjat dokumentoidaan ja niitä päivitetään opiskelijahallintojärjestelmässä.

Ryhmänohjaaja toteuttaa ensimmäisen opintovuoden aikana ryhmäohjaustunteja, joiden sisältönä ovat ammatilliset opinnot, opintojen rakenne, lukusuunnitelma, opintojen tavoitteet ja sisällöt sekä arviointiin liittyvät asiat.

Opinto-ohjaaja toteuttaa jokaiselle ryhmälle ryhmäohjaustunteja, joiden sisältönä ovat mm. osaamisen tunnustaminen, henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, arviointi, valinnaiset opinnot, koulutusohjelmavalinnat. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus saada henkilökohtaista ohjausta.

### 5.2 Opinto-ohjaus opintojen aikana

Opintojen aikana opiskelija saa ohjausta ja tukea opintojen suunnittelussa, koulutusohjelmavalinnoissa, ammatillisten-, yhteisten-, ja vapaasti valittavien opintojen valinnoissa. Opiskeluun liittyvissä ongelmatilanteissa ja elämänhallinnassa opiskelija saa tukea ja ohjausta oppimisen tukipalveluhenkilöstöltä opinto-ohjaajalta, kuraattorilta, erityisopettajalta, terveydenhoitajalta ja erityisohjaajilta.

Opinto-ohjaajan toisen vuoden ryhmäohjaustuntien sisältöinä mm. kesätyön haku, Mol-sivustot, vapaasti valittavat opinnot, tutkintoalakohtaiset asiat. Lisäksi opiskelijat saavat henkilökohtaista ohjausta.

### 5.3 Opintojen päättövaiheen opinto-ohjaus

Päättövaiheen opinto-ohjauksella varmistetaan, että kaikki opinnot tulevat suoritetuksi ja arvioituksi. Ohjauksessa keskitytään myös jatko-opintojen suunnitteluun ja työelämään ohjaukseen.

Opiskelijaryhmille järjestetään jatko-opintoinformaatiotilaisuuksia. Opinto-ohjaajat antavat myös henkilökohtaista ohjausta niille opiskelijoille, jotka haluavat keskustella jatko-opintoihin liittyvistä asioista. Työnhakuun liittyvistä asioista annetaan ryhmäohjausta tai henkilökohtaista ohjausta.

## 6 Tutkintoalan erityisopetus

Koulutuksellisen tasa-arvon toteutumiseksi jokaisella opiskelijalla tulee olla erilaisista oppimisedellytyksistä riippumatta yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ammatilliseen koulutukseen. Erityisopetusta toteutetaan *kaikkien yhteinen koulu* -periaatteen (inklusion) mukaisesti. Tarkoituksena on tukea erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita suunnitelmallisesti ja monipuolisesti tavoitteena ammatillisen perustutkinnon suorittaminen ja työelämään sijoittuminen.

Erityisopetuksen periaatteet, tavoitteet, toteutus, opetus- ja ohjausmenetelmät, tuki-, erityis- ja asiantuntijapalvelut, yhteistyötahot ja vastuut on kirjattu ammattiopiston erityisopetuksen järjestämistä koskeva suunnitelmaan. Suunnitelma on osa [Oppimisen tukipalvelujen toimintasuunnitelmaa](#).

### 6.1 Erityisen tuen tarpeen kartoitus

Opintojen alussa ryhmäohjaaja kartoittaa opiskelijoiden erityisopetuksen tarvetta laatiessaan näiden kanssa henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia (HOPS). Ryhmäohjaajan apuna toimivat erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja opiskelijahuollon muut toimijat. Ryhmäohjaajan työtä tukee erillinen ohjeistus erityisopetuksen tarpeen tunnistamiseksi.

Opiskelijoiden opintojen etenemistä seurataan suunnitelmallisesti ja opintoja vaikeuttaviin asioihin puututaan *varhaisen puuttumisen* -periaatteen mukaisesti. *Varhaiseen puuttumiseen* kuuluvat arjen havainnot, poissaolojen ja suoritusten seuranta, opintoja vaikeuttavien asioiden esiin nostaminen ja ratkaisujen etsiminen sekä tukitoimien toteuttaminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tässä avainasemassa ovat opettajat, joilla on mahdollisuus seurata opiskelijan kehitystä ja oppimista päivittäisissä vuorovaikutustilanteissa. Koko henkilökunnan velvollisuus on puuttua ja esittää opiskelijan opintojen etenemistä koskeva huolensa ryhmäohjaajalle, tutkintoalan tiimin jäsenille tai oppimisen tukipalvelujen henkilöstölle.

### 6.2 Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelma (HOJKS)

Erityisopetuksen tarve määritellään jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti ammatillisen koulutuksesta annetun lain (20§) ja ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaan. Erityisopetusta tarvitsevalle opiskelijalle laaditaan aina kirjallinen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

(HOJKS) (L630/1998, 20§). HOJKS laaditaan ryhmänohjaajan ehdotuksesta yhteistyössä opiskelijan, hänen huoltajansa, ryhmänohjaajan ja erityisopettajan kanssa. Sen laadinnasta on erillinen ohjeistus.

HOJKSn laadinnasta vastaa tutkintoalan erityisopetuksesta vastaava erityisopettaja. Se laaditaan ja tallennetaan opiskelijahallinto-ohjelmaan. Erityisopettaja seuraa ja arvioi HOJKSn toteutumista säännöllisesti koko opintojen ajan.

### 6.3 Erityisopetus

Erityistä tukea tarvitsevilla opiskelijalla on oikeus erityisiin opetusjärjestelyihin, jos opintojen suorittaminen niitä edellyttää. Erityiset opetus- ja ohjausjärjestelyt tarkoittavat niitä yksilöllisesti suunniteltuja tukimuotoja, joilla opiskelija tuetaan hänen opinnoissaan saavuttaakseen ammatillisen koulutuksen tavoitteet.

Yksilöllisiä opetus- ja ohjausmenetelmiä ovat tiivistetty opintojen seuranta, ohjauskeskustelut, opiskeluvälmiuksien tukeminen, toiminnan ohjaus, yksilölliset opiskelumateriaalit ja tehtävät, yksilöllinen opetus / ohjaus, lisäaika, laajennettu työssäoppiminen jne.

Ryhmätilanteisiin liittyviä opetus- ja ohjausmenetelmiä ovat ryhmäytymisen ja yhteistyön vahvistaminen, pienryhmätyöskentely, samanaikaisopetus (esim. kaksi opettajaa / opettaja ja erityisohjaaja samanaikaisesti opetusryhmässä), työvaltainen opiskelu. Työvaltaisessa mallissa teoriaopintoja voidaan siirtää, integroida ammatin käytännön tehtävien opiskeluun ja työssäoppimisen yhteyteen. Erityisopetuksen toteutukseen löytyy lisää ohjeita [Oppimisen tukipalvelujen toimintaohjeesta](#).

Erityisopetuksen tukitoimilla pyritään siihen, että opiskelija saavuttaa tyydyttävän tason tavoitteet / ammattitaitovaatimukset ja saa tutkintotodistuksen. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija mahdollisimman suuressa määrin saavuttaa saman pätevyyden kuin muussa ammatillisessa koulutuksessa. Arviointia voidaan tarvittaessa mukauttaa, jos opiskelija ei tukitoimista huolimatta saavuta tyydyttävän tason arviointikriteereitä. Tavoitteita voidaan mukauttaa opiskelijan edellytysten mukaan joko niin, että kaiken opetuksen tavoitteet / ammattitaitovaatimukset on mukautettu tai mukauttamalla vain yhden tai yksittäisten tutkinnon osien tavoitteet / ammattitaitovaatimukset. Ammattiopiston mukauttamisprosessin kuvaus ja arviointikriteereiden viitemateriaali tukevat ja ohjaavat mukauttamisen toteuttamista.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden oppimisen edistäminen on koko oppilaitosyhteisön tehtävä. Eri toimijoiden rooli määritellään tarvittaessa HOJKSssa. Erityisopettajan perustehtävä on vastuualueensa HOJKSn laadinta, seuranta ja arviointi sekä erityisopetus yksilöllisesti, pienryhmässä tai samanaikaisopettajana. Erityisohjaajat toimivat erityisopettajan työparina, ohjaten ja tukien erityistä tukea tarvitsevaa opiskelijaa hänen opinnoissaan yhteistyössä opettajien kanssa.

## 7 Opinnäyte

Ammatillisiin opintoihin sisältyy ammattitaitoa osoittava opinnäyte, jonka laajuus on tutkintoalasta ja/tai opiskelijasta riippuen 2-10 opintoviikkoa. Saman tutkintoalan sisällä opinnäytetyön laajuus voi vaihdella opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan. Opinnäytettä ohjaava opettaja määrittelee kunkin opiskelijan opinnäytteen laajuuden. Opinnäyteprosessin ohjeistus on määritelty tarkemmin ammattiopiston opinnäyteohjeessa.

Opinnäyte voi olla opintoja kokoava tai tutkinnon jonkin osa-alueen erityisosaamista osoittava kokonaisuus, joka auttaa saavuttamaan tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja/tai osoittamaan niiden saavuttamista. Se voi olla mm. tuote, työnnäyte, portfolio, esitys, selvitys tai projekti. Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa opinnäytetyötä tehdessään keskeiset ammatilliset vahvuutensa, kehittää luovuuttaan ja innovatiivisuuttaan sekä edistää ammatillista kasvuaan. Opinnäytteen tarkoituksena on myös edistää opiskelijan työllistymistä.

Opinnäyteprosessi käynnistetään viimeistään 2. opintovuonna, jonka päättyessä opiskelija on valinnut aiheen. Jos tutkintoalalla on tehty päätös portfolioarvioinnin käyttämisestä, opinnäyteprosessi käynnistetään heti koulutuksen alkaessa. Prosessin aikataulu kirjataan ammattiopiston opinnäytetyöohjeeseen. Viimeinen äidinkielen opintojakso sisältää harjoitusopinnäytteen laadinnan. Opiskelija voi tällöin harjoitella koko prosessia opinnäytteen aiheen valinnasta raportointiin. Hän voi halutessaan myöhemmin laajentaa harjoitusopinnäyteensä varsinaiseksi opinnäytteeksi. Opinnäyte voidaan yhdistää työssäoppimiseen ja/tai ammattiosaamisen näyttöön ja toteuttaa koulutusohjelmien ja/tai tutkintoalojen välisenä yhteistyönä. Opiskelijat voivat tehdä opinnäytteen myös pareittain, tiimeinä tai koko ryhmänä.

Valmistuvat opiskelijat esittelevät opinnäyteensä kirjallisesti ja/tai suullisesti *tutkintoalakohtaisesti* päätettävällä tavalla viimeistään kuukautta ennen valmistumista. Esittely sisältää opinnäytteen ja koko prosessin arvioinnin. Tutkintoaloittain / toimipisteittäin järjestetään opinnäytteiden esittelyseminaareja, joissa nuoremmat opiskelijat voivat tutustua hyviin tuotoksiin. Opinnäyteprosessin sekä sen raportoinnin ohjeistus sisällytetään erilliseen ammattiopiston opinnäyteohjeeseen.

Opinnäyte arvioidaan osana niitä tutkinnon osia, joihin se sisältyy. Siitä merkitään päättötodistukseen vain laajuus ja nimi, mutta ei erillistä arvosanaa. Opinnäytteen, mukaan lukien pari-, tiimi- tai ryhmätyönä toteutettujen arviointi kuvataan opinnäyteohjeen arviointisuunnitelmassa.

Ohjaava opettaja säilyttää kirjalliset opinnäyteraportteja ja muuta materiaalia (esim. arviointilomakkeet) puoli vuotta opiskelijan valmistumisen jälkeen. Tutkintoalakohtaisesti voidaan päättää hyvien opinnäytteiden tietokannasta, jolloin opiskelijalta pyydetään kirjallinen lupa opinnäytteen arkistointiin ja mahdolliseen julkaisuun.